

Laura Väisänen

5.-6. LUOKKALAISTEN YLEISURHEILUKILPAILUN TURVALLISUUS-
SUUNNITELMA 15.5.2014 KAJAANISSA

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
Matkailun koulutusohjelma
Kevät 2014

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma
Tekijä(t) Laura Väisänen	
Työn nimi 5.-6. Luokkalaisten yleisurheilukilpailun turvallisuussuunnitelma 15.5.2014 Kajaanissa	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Mika Pietarinen Toimeksiantaja Kajaanin ammattikorkeakoulu
Aika Kevät 2014	Sivumäärä ja liitteet 39 + 54
<p>Opinnäytetyössäni vastasin 5.-6.-luokkalaisten yleisurheilun HESE-kisan turvallisuusjärjestelyistä. HESE-kisa pidettiin Kajaanin Vimpelin urheilukeskuksessa 15.5.2014. Tapahtumaan osallistui yhdeksän luokkaa. Opinnäytetyön toiminnallinen osa koostui HESE-kisan turvallisuussuunnitelman laatimisesta sekä itse tapahtumassa turvallisuusvastaavana toimimisesta. Näin teoria ja käytäntö pääsivät yhdistymään sujuvasti. Tehtävänäni oli hankkia tapahtumaan turvallisuusjärjestelyitä koskevat puitteet sekä laatia tapahtumaa varten turvallisuussuunnitelma, joka on tämän opinnäytetyön toiminnallisen osan tuotos. Turvallisuussuunnitelma on räätälöity juuri HESE-kisaa varten ja sen on hyväksynyt Kainuun pelastuslaitos. Turvallisuussuunnitelma pitää sisällään tarpeellista tietoa mahdollisista tapahtumaan liittyvistä turvallisuusriskeistä, niiden ennaltaehkäisystä sekä yleiset toimintaohjeet tapahtumien ja onnettomuuksien varalle.</p> <p>Opinnäytetyön kirjallisen osan tarkoitus on luoda teoreettinen pohja toiminnalliselle osalle. Yleisötapahtuman turvallisuus koostuu monista elementeistä, jotka tulee ottaa huomioon turvallisuusjärjestelyitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Kaikissa yleisötapahtumissa tulee olla turvallisuusvastaava, joka ylläpitää ja kehittää turvallisuutta ja pelastustoimintaa. Turvallisuusvastaavan tehtävänä on myös laatia turvallisuussuunnitelma ja perehdyttää muu henkilöstö sen sisältöön. Yleisötapahtuman turvallisuusvaatimuksia määritellään lainsäädännössä. Turvallisuussuunnitelmaa ja turvallisuusjärjestelyitä tehdessä, on syytä tutustua siihen, mitä laki määrää näistä asioista ja sen vuoksi kirjallisessa osuudessa käsitellään myös yleisötapahtuman turvallisuuteen liittyvää lakiperustaa.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Turvallisuussuunnitelma, urheilukilpailu
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Kajaani University of Applied Sciences	Degree Programme Degree Programme in Tourism
Author(s) Laura Väisänen	
Title Safety plan for 5th and 6th graders' track and field competition in Kajaani May 15th 2014	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Mika Pietarinen
	Commissioned by University of Applied Sciences
Date Spring 2014	Total Number of Pages and Appendices 39 + 54
<p>The starting point of my thesis was responsibility of safety procedures in 5th and 6th graders' HESE track and field competition. The competition took place at Vimpeli sports centre in Kajaani on the 15th of May 2014. Nine classes participated in the competition. The practical part of the thesis involved compiling a safety plan for the HESE competition and working as the safety manager of the event. In this way, theory and practice were smoothly connected. My task was to get information about safety planning and to draw up a safety plan for the event. The safety plan is a literary product included in the practical part of the thesis. The safety plan was compiled for this particular event and it has been approved by the Kainuu Rescue Department. The safety plan includes necessary information about the possible risks of accidents related to this event, as well as how these accidents are avoided. In addition, the plan includes common procedures for injuries and accidents.</p> <p>The literary part of the thesis forms a theoretical basis for the practical part. Safety in a public event consists of several elements that must be taken into account when planning and implementing safety procedures. All public events must have a safety manager who maintains and improves safety and rescue services. The safety manager's responsibility is also to compile a safety plan and familiarise the personnel with its content. The safety requirements of a public event are regulated by legislation. When drawing up a safety plan and safety procedures, one must familiarise oneself with related laws. Therefore, the written part of this thesis also covers the legislation related to safety in public events.</p>	
Language of Thesis Finnish	
Keywords	Safety plan, sport competition
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 YLEISÖTAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN.....	3
3 HESE-KISA.....	6
4 YLEISÖTAPAHTUMAN TURVALLISUUS.....	8
4.1 Yleisötapahtuman kokonaisturvallisuus	8
4.1.1 Turvallisuushenkilöstö	9
4.1.2 Ensiapupiste.....	9
4.2 Lakiperusta.....	10
4.3 Turvallisuussuunnitelma.....	10
4.4 Riskienhallinta	12
4.5 Turvallisuussuunnittelu	14
4.5.1 Turvallisuusjohtaminen	15
4.5.2 Liikennesuunnittelu.....	16
5 FYYSISET TAPATURMAT URHEILUSSA	17
5.1 Tyypilliset tapaturmat urheilukilpailussa.....	17
5.2 Lasten ja nuorten fyysiset tapaturmat urheilussa.....	17
6 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ.....	20
7 KUVAUS OPINNÄYTETYÖN PROSESSISTA	22
7.1 Turvallisuussuunnitelman prosessikuvaus.....	23
7.2 Turvaohjevihko henkilöstölle	24
7.3 Turvaohjevihko opettajille	25
7.4 Henkilöstön perehdyttäminen turvallisuussuunnitelmaan	25
7.5 Tapahtumapäivän kuvaus.....	26
8 ARVIOINTI	27
9 POHDINTA.....	29
LÄHTEET	31

LIITTEET

LIITE 1 HESE:n turvallisuussuunnitelma.....	38
LIITE 2 HESE-kisa perehdytysinfo.....	57
LIITE 3 Turvallisuusohjevihko.....	68
LIITE 4 Ilmoitus poliisille.....	77
LIITE 5 Ohje opettajille.....	82
LIITE 6 Linja-autojen pysäköinti.....	86
LIITE 7 Hese-kisa risteys.....	87
LIITE 8 Hese-kisa pääsisäänkäynti.....	88
LIITE 9 Ensiapu.....	89
LIITE 10 Pelastuslaitoksen pöytäkirja 14.4.....	90
LIITE 11 Pelastuslaitoksen pöytäkirja 30.4.....	91

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on luonteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö. Tämä tarkoittaa sitä, että työni rakentuu useammasta toisiinsa liittyvästä osasta. Opinnäytetyöni toiminnallisen osan tehtävänä on vastata 15.5.2014 Kajaanin Vimpelin urheilukeskuksessa järjestettävän yleisurheilun HESE-kisan turvallisuusjärjestelyistä. HESE-kisa on 5.-6.-luokkalaisille suunnattu yleisurheilun joukkuekisa, jossa kilpaillaan neljässä eri urheilulajissa. HESE-kisat ovat osa Suomen urheiluliiton ja ravintolaketju Hesburgerin H-hetki koululiikuntaohjelmaa. Turvallisuusjärjestelyihin sisältyy tapahtumaan tehtävä turvallisuussuunnitelma (liite 1), joka on opinnäytetyöni toiminnallisen osan tuotos. Turvallisuussuunnitelma sisältää kattavasti tarpeellista tietoa mahdollisista tapahtumaa koskevista turvallisuusriskeistä ja niiden ennaltaehkäisemisestä ja hoitamisesta sekä muista tapahtumaa koskevista turvallisuuden kannalta tärkeistä asioista, kuten järjestyksen ylläpidosta. Lisäksi turvallisuusjärjestelyihin liittyy tapahtuman henkilöstön asianmukainen perehdyttäminen infotilaisuudessa Power Point -esityksen avulla (liite 2) sekä turvallisuusohjevihkoa läpi käymällä (liite 3), ensiapuhenkilöstön ja -välineistön paikalle hankkiminen sekä tapahtumaan liittyvien ilmoitusten (liite 4) toimittaminen poliisilaitokselle ja turvallisuussuunnitelman hyväksyttäminen pelastuslaitoksella. Olen myös suunnitellut kisaan saapuvien luokkien opettajille ja linja-auton kuljettajille turvallisuusohjeet (liite 5).

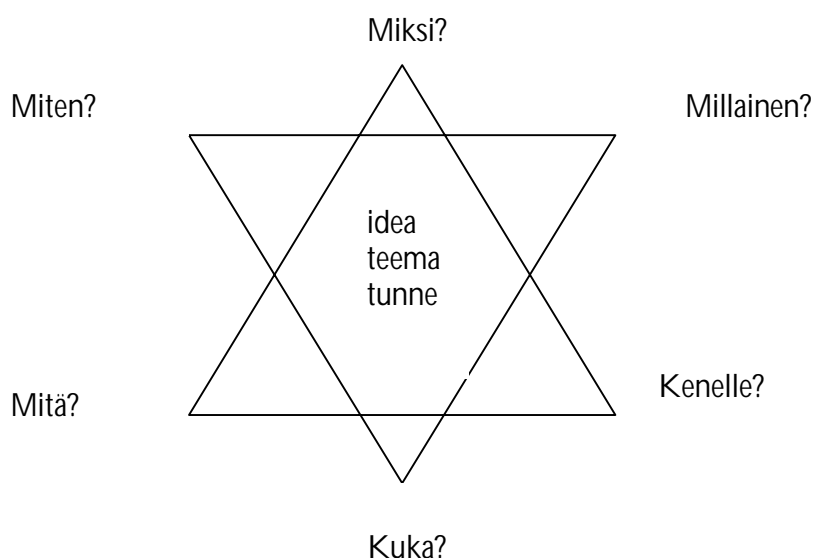
Toimin kyseisessä HESE-kisassa turvallisuusvastaavana ja opinnäytetyöhöni kuuluu olla tapahtumassa paikan päällä ja vastata turvallisuuteen liittyvistä asioista ja valvoa turvallisuussuunnitelman noudattamista. Näin saan eheän ja kokonaisvaltaisen kuvan siitä, mitä yleisötapahtuman turvallisuudesta vastaaminen pitää kokonaisuudessaan sisällään.

Opinnäytetyöhöni kuuluu myös kirjallinen osuus, jossa perehdyn yleisötapahtuman turvallisuutta koskevaan teoretietoon sekä selvitän turvallisuusjärjestelyihin ja turvallisuussuunnitelmaan liittyvää lakiperustaa. Opinnäytetyön kirjallisen osuuden tehtävänä on toimia toiminnallisen osan perustana. Kirjallinen osa luo pohjaa sille, mitä opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tuotos, eli turvallisuussuunnitelma, pitää sisällään ja minkä vuoksi. Pysin tuomaan esille niitä asioita, joita on tärkeä ottaa huomioon yleisötapahtuman turvallisuusjärjestelyissä ja -suunnittelussa. Lisäksi tulen sisällyttämään kirjalliseen osioon muistilistan, jota voi tulevaisuudessa hyödyntää HESE-kisan turvallisuussuunnittelussa. Liitän kirjalliseen osioon myös hyödyllisiä lomakkeita ja materiaalia.

Kiinnostuin turvallisuuteen liittyvästä opinnäytetyöstä, kun markkinoin työharjoittelujakseni aikana wildlife- ja matkailuyritysten tuotteita, kuten petoeläinten kuvausretkiä. Mielestäni turvallisuus on tärkeä ja luonnollinen osa tapaturmien ja ohjelmapalvelujen suunnittelua. HESE-kisa valikoitui opinnäytetyöni kohteeksi sopivan ajankohtansa vuoksi ja koska, sinne tarvittiin huolellisesti tehtyä turvallisuussuunnittelua, jota voisi hyödyntää myös tulevinä vuosina kisoja järjestettäessä. Koululaisten turvallisuuden tärkeyttä tuskin kukaan vähättelee ja minulle se on sydäntä lähellä.

2 YLEISÖTAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN

Kuviossa 1 kuvataan onnistuneen tapahtuman mallia. Tapahtuman järjestelyt kannattaa aloittaa selvittämällä tapahtuman luonne. Kilpaurheilutapahtumassa itse ydin on urheilulajit ja kilpailu, kun taas kuntoilutapahtumassa ydin on liikunta ja ihmisten kohtaaminen. Ydinpalvelun rinnalle tarvitaan lisä- ja tukipalveluita, joita voivat olla esimerkiksi urheilutapahtumaan ilmoittautuminen. Heti aluksi olisi hyvä päättää, mitä palveluita tapahtumaan sisällytetään, jotta tapahtumaa on helpompi ohjata kohti päämäärää. (Iiskola-Kesonen 2004, 17.)

Kuvio 1. Onnistuneen tapahtuman malli (Vallo & Häyrinen 2014, 109.)

Onnistuneessa tapahtumassa yhdistyvät strateginen ja operatiivinen puoli. Strategisessa kolmiossa vastataan kysymyksiin: miksi, kenelle ja mitä. Tapahtuman järjestäjältä pitäisi löytyä vastaukset näihin kysymyksiin ja vastauksen pohjalta syntyy tapahtuman idea. Operatiivisia kysymyksiä ovat: miten, millainen ja kuka. Vastauksista muodostuu tapahtuman teema. (Vallo & Häyrinen 2014, 103–109.)

”Jos tapahtuma on järjestämisen arvoinen, on se aina vähintäänkin hyvän järjestämisen arvoinen.” Tapahtumaa järjestäessä on tärkeää:

- tehdä aikataulu
- esiintyjien ammattimaisuus
- sujuva ilmoittautuminen
- toimiva tekniikka
- hyvät tarjoilut
- laadukkaat materiaalit osallistujille ja esiintyjille
- taitava isännöinti
- toimiva tapahtumapaikka
- paikoitus ja muut pienet käytännön järjestelyt

(Vallo & Häyrinen 2014, 62–63.)

Tapahtuman onnistumisen kannalta on tärkeää, että järjestäjät haluavat tehdä laadukkaan tapahtuman. Tapahtuman onnistumisen tuomarina toimivat osallistajat. Tapahtuma on vuorovaikutusta järjestäjän ja asiakkaan välillä. Pienet käytännön järjestelyt vaikuttavat suuresti tapahtuman onnistumiseen. Tapahtuman maine vaikuttaa yleisön ennakko-odotuksiin ja henkilökunnan käytökseen ja asenteisiin. Asiakkaan tapahtumakokemukseen kuuluvat tekninen ja aineeton osuus. Tekninen osuus tarkoittaa sitä konkreettista osuutta, mitä asiakkaalle jää käteen tapahtumasta. Suurin osa tapahtumasta on aineetonta, toiminnallista laatua, jota kukin osallistuja arvioi henkilökohtaisesti. (Iiskola-Kesonen 2004, 20–22.)

Jotta asiakkaan ja järjestäjän välinen vuorovaikutus onnistuisi, työntekijät ja henkilöstö tulee perehdyttää huolellisesti. Tapahtuman osallistajat kohtaavat usein ensimmäiseksi liikenteenohjaajia, lipunmyyjiä ja järjestysmiehiä ja heidän käytöksensä vaikuttaa mielikuvien muodostumiseen. Tärkein kriteeri tapahtuman onnistumista mitattaessa on osallistujan kokemuksen tapahtumasta. Vaikka tekninen ja aineeton puoli olisi hoidettu hyvin, osallistujan odotusten on täytyttävä. Tapahtuma ei saa olla liian paljon odotuksia parempi, koska sekin hämmentää asiakasta. Jos asiakas kuvittelee tulevansa perinteiseen pelkistettyyn urheilutapahtumaan ja tapahtuma onkin täynnä hienoja lisäpalveluja, hän voi pettyä, vaikka palvelut olisivat tarkoitettu laadun lisäämiseen. (Iiskola-Kesonen 2004, 23–24.)

Tapahtumaa johdetaan, kehitetään ja hallitaan. Se ei tapahdu itsekseen, vaan tapahtumanjärjestäjä huolehtii kaikista näistä osa-alueista. Tapahtuman järjestäjän täytyy hahmottaa osa-

alueiden nivoutuminen toisiinsa ja tapahtuman onnistumisen kannalta jokainen alue toimii sujuvasti suurena kokonaisuutena. (Iiskola-Kesonen 2004, 16.)

Vaikka hyvä etukäteissuunnittelu onkin todella tärkeää, myös tapahtuman aikana tapahtuvaa isännöintiä ei saisi unohtaa. Vaikka ohjelma ja kulissit olisivat hyvä, niin tapahtuma huokuu tyhjyyttä ilman isännöintiä. Tapahtuman isäntien ei kuulu jutella koko ajan keskenään, vaan heidän täytyy huomioida tapahtumaan osallistujia. Tapahtuman järjestäjien ei pitäisi ajatella vain olevansa töissä omalla vastuualueellaan, vaan heidän kannattaisi tutustua muihin paikalle saapuneisiin ja jutella heidän kanssaan. Jos asiakas kysyy jotain tapahtumaan liittyvää, on ikävää vastata, että ei tiedä tapahtuman ohjelmasta, koska huolehtii vain omasta toimipisteestään. (Vallo 2009, 22–25.)

Tapahtuman onnistuminen on aina osallistujan subjektiivinen tunne. Tapahtumaa voisi verrata kahvilaan. On olemassa tavallisia ja sitten on Starbucks. Vaikka kumpikin kahvila tarjoaa samanlaisia tuotteita, niin asiakkaan kokemus on erilainen. Monenlaiset elementit ja tiedostamattomat viestit vaikuttavat kokemuksen syntyyn. (Halsey 2010, 17.)

3 HESE-KISA

HESE-kisa on yleisötapahtuma kokoontumislain perusteella. ”Yleisötilaisuudella tarkoitetaan tässä laissa yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita niihin rinnastettavia tilaisuuksia, joita ei ole pidettävä yleisinä kokouksina.” (Finlex 1999.)

HESE-kisa on 5.–6. luokkalaisille järjestettävä yleisurheilun joukkuekisa, jossa kisataan 12 henkisin joukkuein koulun, paikkakunnan, piirien ja valtakunnan mestaruuksista. Kisat ovat osa Suomen Urheiluliiton ja Hesburgerin H-hetki koululiikuntaohjelmaa. (Makkonen, 2014.) H-hetki on Suomen Urheiluliiton järjestämä ohjelma, jolla pyritään edistämään perusliikuntataitoja koulussa, kuten hyppäämistä, heittämistä ja juoksemista. HESE-kisan www-sivuilla on ladattavissa materiaalia opettajien liikuntatuntien suunnittelun tukemiseksi. Oppilaat saavat käyttöönsä suorituskortin, johon he voivat merkitä liikuntahetkensä ja motivoitua sen avulla. (H-hetki 2014b.)

Koulu- ja kuntakisat järjestetään yhteistyössä koulujen, kuntien ja alueen seurojen kanssa. Kisat järjestetään eri puolella Suomea huhti–toukokuussa. HESE-kisan www-sivuilta voi ladata kuntakisoja varten pöytäkirjan ja diplomin. Kaikilla joukkueilla on mahdollisuus ilmoittautua HESE-piirikisoihin, joista voittajat pääsevät valtakunnalliseen finaaliin Tampereelle. Kisat ovat maksuttomia ja osallistuminen sallittu kaikille kouluille. (H-hetki 2014a.)

HESE-kisan karsintakilpailu järjestetään vuosittain myös Kajaanissa. Yleisurheilun HESE-kisa 2014 pidetään Kajaanin Vimpelin urheilukeskuksessa (Kuntokatu 8) 15. toukokuuta 2014. Joka vuosi HESE-kisa tempaa liikkumaan satoja kouluja ja tuhansia koululaisia. Kajaanin karsintakilpailuun odotetaan osallistuvaksi kymmentä koululuokkaa. Itse urheilukisan lisäksi tapahtumassa jaetaan opettajille ja oppilaille tietoa terveellisen ruokavalion ja liikunnan merkityksestä. (Hesburgerin tiedote 2013.)

Kisalajeina HESE-kisassa ovat seuraavat lajit:

- sukkulaviesti (12 x 60 metriä)
- pituushyppy
- turbokeihäs
- kierrosviesti (12 x ratakierros)

Kisapaikalla on kaksi pituushyppypaikkaa ja kaksi turbokeihäänheittopaikkaa. (Makkonen 2014.)

4 YLEISÖTAPAHTUMAN TURVALLISUUS

Turvallisuushakuisuus on yksi matkailuun vaikuttavista megatrendeistä ja sitä voi käyttää kilpailuvalttina. Asiakkaan mielikuvilla on vaikutusta turvallisuuden kokemiseen niin subjektiivisesti kuin objektiivisesti. Suomessa turvallisuudesta puhuminen ei ole vielä tätä päivää, mutta turvallisuusajattelu kuuluu myös matkailualalla työskenteleville. (Iivari 2012, 12–15.)

Laadukas turvallisuussuunnittelu on olennainen osa onnistunutta tapahtumakokemusta (Väisänen 2014.) Yleisötapahtuman järjestämisessä tulee pyrkiä rauhanomaisuuteen, osallistujien turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Ympäristölle ei saa aiheuttaa huomattavaa haittaa. Yleisötilaisuuden turvallisuussuunnitteluun kuuluu tapahtumaan liittyvien lupa- ja ilmoitusasioista huolehtiminen. (Lampinen & Välikylä 2009, 5.)

4.1 Yleisötapahtuman kokonaisturvallisuus

Yleisötapahtuman turvallisuussuunnittelun olisi hyvä olla jouhevaa. Turvallisuusasioiden, kuten opastuksen, jätehuollon ja esteettömien kulkureittien, tulisi olla sujuva osa tapahtumaa. Kaikki asiat, jotka vaikuttavat tapahtuman turvalliseen sujumiseen, ovat osa kokonaisturvallisuutta. (Väisänen 2014.)

Yleisötapahtumalla tarkoitetaan kokoontumislaisissa (530/1999 2§) määritettyjä yleisötilaisuuksia, kuten yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita niihin rinnastettavia tilaisuuksia, joita ei ole pidettävä yleisinä kokouksina (Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Pelastuslaitos, 2014.)

Yleisötapahtuman järjestämisen valvomiseen osallistuvat monet eri tahot. Tapahtuman järjestäjän tulee huolehtia useiden tapahtuman järjestämiseen liittyvien lupien hakemisesta eri viranomaisilta. Se, mitä lupia mihinkin tapahtumaan tarvitaan, voi vaihdella paikkakunnasta riippuen. Yleisötapahtuman järjestäjän tulee pitää huolta siitä, että tapahtuma järjestetään turvallisesti ja ettei tapahtumasta aiheudu vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Tapahtuman turvallisuussuunnittelu perustuu yleisötapahtuman pelastussuunnitelmaan, jonka tekemisestä yleisötapahtuman järjestäjällä on vastuu. Vaikka tapahtuma ei toimisi kokoontumislain alla, pelastussuunnitelma kuuluu laatia, jos tapahtumaan sisältyy merkittävä henki-

lö- tai paloturvallisuusriski suuren osallistujamäärän tai muun erityisen syyn vuoksi. (Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Pelastuslaitos, 2014.)

4.1.1 Turvallisuushenkilöstö

Kaikissa yleisötapahtumissa täytyy olla turvallisuuvastaava. Hän vastaa ennakkosuunnittelusta, jolla pyritään poistamaan tai lieventämään onnettomuuksia. Turvallisuuvastaava huolehtii kaikista tapahtuman turvallisuusjärjestelyistä ja tekee yhteistyötä poliisin ja pelastusviranomaisen kanssa. Onnettomuustilanteessa turvallisuuvastaava tai hänen nimeämänsä turvallisuusjohtaja organisoii toimintaa viranomaisen saapumiseen asti. (Vuoripuro 2007, 65.)

Turvallisuusjohtaja tai -vastaava ylläpitää ja kehittää turvallisuutta ja pelastustoimintaa. Hän vastaa turvallisuussäädösten noudattamisesta, pelastussuunnitelman teosta ja päivityksestä sekä henkilöstön turvallisuuskoulutuksesta. Hän huolehtii myös ilmoitukset viranomaisille. (Majamaa 2013, 26.)

Jokaisen velvollisuus on auttaa hädässä olevaa omien kykyjensä ja taitojensa mukaan. Tapahtuman henkilöstön nopea toiminta onnettomuustilanteessa on tärkeää. Pelastushenkilöstön opastamiseen sovitaan vastuuhenkilö. Turvallisuuvastaava tai -johtaja johtaa toimintaa viranomaisen tulon asti. Turvallisuuvastaava tai -johtaja antaa asiantuntija-apuna tapahtumasta viranomaisille. (Vuoripuro 2007, 64–65.)

4.1.2 Ensiapupiste

Ensiapuhenkilöstön määrä ja ensiapuvälineet mitoitetaan vastaamaan tapahtuman riskiarviota ja yleisömäärää. Potilas pitäisi tavoittaa alle viidessä minuutissa ja lisäavun saannista tulee tehdä ohjeistus tapahtumaan. Tapahtumaan nimetään ensiapuvastaava ja häneen pitää pystyä olemaan yhteydessä puhelimitse tai radiopuhelimella. Ambulanssin tai lisäavun saapumisreitti on oltava selvillä ja opastuksesta sovitaan etukäteen. Ensiapuhenkilöstö voi partioida tapahtuma-alueella. Turvallisuussuunnitelmassa tulee olla ensiapuohjeet ja ne kuluu jakaa koko henkilöstölle. (Tampereen tapahtumatoimisto 2014.)

4.2 Lakiperusta

Yleisötapahtuman turvallisuusvaatimuksista löytyy tietoa Pelastuslaista (Finlex 2011a) ja Valtioneuvoston asetuksesta pelastustoimesta (Finlex 2011b). Kokoontumislaita löytyy säädöksiä yleisötilaisuuksien liittyen (Finlex 1999). Yleisötilaisuuden kokonaisturvallisuuden suunnittelun apuna käytän SPEK:n julkaisua Suurten yleisötilaisuuksien turvallisuusopas (Vuori-puro 2007).

Pelastuslain 2011/3 15 §:n mukaan ” Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

- 1) vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
- 2) rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
- 3) asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
- 4) mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä.” (Finlex 2011c.)

Valtioneuvosto antaa pelastuslakia tarkentavia ohjeita pelastussuunnitelman laadinnasta. Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 3§:n mukaan pelastussuunnitelma on laadittava, jos tapahtumassa arvioidaan olevan samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä (Finlex 2011b.) Kokoontumislain 13§:n mukaan tapahtumapaikan käyttöön täytyy hankkia sen omistajalta lupa (Finlex 1999).

Omatoiminen varautuminen on kaikkien velvollisuus, joka koskee myös yleisötilaisuuksia ja rakennuksen ulkopuolella tapahtuvaa toimintaa. Laki velvoittaa omatoimisella varautumisella muun muassa suojaamaan henkilöitä ja omaisuutta vaaratilanteilta sekä helpottamaan pelastustoimia. (Finlex 2011f.)

4.3 Turvallisuussuunnitelma

Yleisötapahtuman pelastussuunnitelmasta tulee käydä ilmi se, että tapahtuman järjestäjä on varautunut hyvin onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn sekä toimintaan mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Pelastussuunnitelma toimitetaan tiedoksi alueen pelastusviranomaisille viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Yleisötapahtuman järjestäjän tulee

olla yhteydessä pelastusviranomaiseen jos suunnitteluvaiheessa mikäli tapahtumaan osallistuva yleisömäärä on suuri tai tapahtumaan kohdistuu erityisiä riskejä. Yleisötilaisuuteen tai -tapahtumaan on laadittava pelastussuunnitelma, jos tapahtumassa täyttyy jokin seuraavista kriteereistä:

1. tapahtumassa voidaan arvioida olevan paikalla samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä
2. tapahtumassa käytetään pyroteknisiä tuotteita, kuten avotulta tai iletulitteita
3. tapahtumassa käytetään erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja
4. tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat jollain tapaa tavanomaisesta
5. tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille (Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Pelastuslaitos, 2014.)

Yleisötapahtuman pelastussuunnitelman runko voi sisältää esimerkiksi yleiskuvauksen ja kuvauksen tapahtuman organisaatiosta, alueen kuvauksen ja kartan, tarkat tiedot pelastus- ja ensiapuvalmiudesta, toimintaohjeet onnettomuuden sattuessa/uhatessa ja lukukuittaukset. Käytännön toimivuus onkin pelastussuunnitelmassa olennaisin asia. Pelastussuunnitelman on oltava helposti tulkittava ja kaikkien toimijoiden on ymmärrettävä sen sisältö. Vuoripuro ehdottaa, että jokainen toimija kuittaisi allekirjoituksellaan lukeneensa pelastussuunnitelman viikkoa ennen tapahtumaa. Näin epäselvyyksistä voi vielä keskustella ajoissa. (Vuoripuro 2007, 21–24.) Pelastussuunnitelman voi tehdä valmiille lomakepohjalle, joita saa Pelastuslaitokselta (Kaipe 2014).

Tapahtumapaikasta pitäisi olla karttakuva, johon voidaan jo suunnitteluvaiheessa merkitä poistumistiet ja ensiapupisteet (Paasonen 2013, 26). Kartan avulla helppo hahmottaa alue kokonaisuutena. Kartta on välttämätön, jotta kokoontumispaikka olisi varmasti selkeä. Henkilöstö voi tehdä merkintöjä karttaan ja sen avulla tarkistaa nopeasti, että pelastustiet ovat esteettömät. Karttaan voi myös merkitä muita tärkeitä kohteita, kuten alkusammutuskaluston sijainnin. (Väisänen 2014.)

4.4 Riskienhallinta

Riskien tunnistaminen edellyttää yleisötilaisuuden kokonaisuuden hallintaa, koska tilaisuuden ympäristössä on useita huomiota vaativia seikkoja (Paasonen 2013, 29.) Kun perustiedot tapahtumasta on selvitetty, voidaan suorittaa alustava riskien arviointi, jonka pohjalta tehdään lopullinen riskien arviointi tietojen tarkennuttua. Pelastuslaki 2011/3 16 §:n mukaan yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmasta tulee löytyä tilaisuuden vaarojen ja riskien arviointi. Riskiarvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet riskien ja vaarojen poistamiseen tai lieventämiseen. Tapahtuman henkilöstölle ja yleisölle tehdään ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi/poistamiseksi ja onnettomuustilanteessa toimimiseen. (Finlex 2011e.)

Riskien tunnistaminen tehdään alustavasti heti, kun tapahtuman perustiedot on saatu selville. Riskejä voidaan arvioida prosentuaalisesti, tiettyä mittayksikkö kohden tai taloudellisia vahinkoja kohden. Riskien hallinta on otettava tapahtuman suunnitteluun mukaan heti alusta loppuun saakka. Tavoitteet, roolit, vastuut ja syyt määritellä. Oli hyvä pohtia, millaisia työkaluja toiminnan mittaamiseen ja valvomiseen voisi käyttää. Riskit priorisoidaan niiden suuruuden ja todennäköisyyden mukaan. (Paasonen 2013, 28–29.)

Kaikenlaiseen toimintaan liittyy onnettomuusriskejä. Niitä kaikkia ei pystytä poistamaan yhteiskunnasta, mutta niihin voidaan varautua riskianalyysin avulla. Erityiskohteet ja vaaratekijät pitäisi pystyä tunnistamaan. Myös operaatio- ja pelastustoimen suunnittelu lähtee liikkeelle riskien kartoittamisesta. Riskien kartoitusta tehdessä kannattaa huomioida myös vallitsevat asenteet. Ihmiset suhtautuvat myönteisemmin sellaisiin riskeihin, joihin he ovat tottuneet ja kokevat kielteisemmiksi uudenlaiset riskit. Tämä asenne vaikuttaa myös pelastustoimen suunnittelijaan. Mitä tärkeämmäksi toiminta koetaan, sitä suurempia riskinottoja ollaan valmiita hyväksymään ja vapaaehtoisesti otetut riskit hyväksytään helpommin kuin sellaiset joihin ei pystytä itse vaikuttamaan. Yleensä sellaisiin riskeihin varaudutaan paremmin, joiden tapahtumisen todennäköisyys on pieni, mutta tuhot suuret. Onnettomuudet, joiden todennäköisyys on suuri, mutta vaikutukset pienet, ei varauduta yhtä hyvin. Tämä pätee vaikka vahingot voivat olla suuria pitkällä tähtäimellä. (Alho 1999, 18–19.)

Riskien kartoituksen tekijällä ei välttämättä ole todellista käsitystä eri riskityyppien vaikutuksesta ja jos näin on, hallintakeinoitkaan eivät ole tarkoituksen mukaisia. Riskianalyysin alussa niiden kartoittaja ei saa jättää mitään riskiä pois subjektiivisen mielipiteensä vuoksi. Myös ammattiajattelu pitää pyrkiä sulkemaan pois mielestä. Subjektiivinen ammattiajattelu johdat-

telee helposti myös pelastusviranomaista riskien määrittelyssä. Riskiluettelo ei saa perustua ainoastaan empiiriseen tietoon, vaan siinä on käytettävä hallitusti mielikuvitusta. Tämä tarkoittaa erilaisten skenaarioiden luomista onnettomuustilanteiden kehittymisestä. Jos käytävissä on riskiennusteita, ne tulee myös huomioida ja hyödyntää skenaarioissa. (Alho 1999, 19.)

Riskien arviointiin täytyy varata reilusti aikaa, koska sen avulla riskit pystytään etukäteen minimoimaan tai poistamaan kokonaan. Riskien arviointi perustuu todennäköisyyslaskentaan. (Paasonen 2013, 27.) Riskien arvioinnissa kirjaan ylös tapahtumaan liittyvät riskit ja yhdessä tapahtuman järjestäjän kanssa arvioidaan niiden toteutumisen todennäköisyyttä ja mahdollisten vahinkojen suuruutta. Riskikartoituksessa tärkeimpänä ovat henkilöiden turvallisuuden varmistaminen ja seuraavaksi tärkeimpänä omaisuuteen ja ympäristöön liittyvät riskit. (Vuoripuro 2007, 22.)

Taulukossa 1 on malli riskien kartoituksesta. Riskien kartoitukseen on olemassa erilaisia malleja, mutta perusajatuksena on se, että tunnistamattomiin riskeihin ei pystytä varautumaan. SPEK käyttää riskien arvioinnissa apuna, jota mukaillen teen oman taulukon. (Majamaa 2013, 19.)

Taulukko 1. Riskien arvioinnin taulukko (Majamaa 2013, 19.)

Tapahtuman todennäköisyys	Tapahtuman seuraukset		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Epätodennäköinen	1. Merkityksetön riski	1. Vähäinen riski	1. Kohtalainen riski
Mahdollinen	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski
Todennäköinen	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski	5. Sietämätön riski

Riskit pisteytetään yhdestä viiteen pisteeseen. Sijoittamalla riskin todennäköisyys ja seurausten vakavuus taulukkoon, saadaan riskiluku. Riskiluku kuvaa riskin vakavuut-

ta/merkittävyyttä. 1 tarkoittaa merkityksetöntä riskiä ja 5 sietämätöntä riskiä. (Majamaa 2013, 19.)

Riskit ja vaarat voidaan jakaa sisäisiin ja ulkoisiin uhkatekijöihin. Tapahtumassa sisäisiä riskejä voivat aiheuttaa ainakin henkilöstön tekemät virheet, jotka voivat johtua osaamattomuudesta/ huolimattomuudesta/kiireestä, huonot työvälineet, puutteet tiedonkulussa. Ulkoisia uhkia voivat aiheuttaa muun muassa huonot sääolosuhteet, kuten myrsky, liikenneonnettomuudet ja ilkivalta. (Majamaa 2013, 19–20.)

Riskienkartoituslomakkeessa voidaan käyttää mallia, jossa riski kuvataan, sen todennäköisyyttä ja seurauksia arvioidaan, riskiluku lasketaan ja parannusehdotukset kirjataan (taulukko 2). Riskikartoitusta tehdessä kannattaa huomioida yleisön ikäjakama ja heidän sijoittumisensa tapahtumapaikalla, tilaisuuden kesto ja ohjelma, myyntikojut, tapahtuma-alue, sää ja vuorokauden aika. Riskit arvioidaan niiden todennäköisyyden ja niistä aiheutuneiden seurausten perusteella yhdestä viiteen niin, että 1 on pienin ja 5 suurin. (Vuoripuro 2007, 22–23, 79–80.) Riskiluku yhdestä viiteen muodostuu siis sijoittamalla riskin todennäköisyys ja seuraukset taulukkoon. SPEK käyttää myös seuraavaa taulukkomallia (taulukko 2).

Taulukko 2. Riskikartoituslomake (Vuoripuro 2007, 79.)

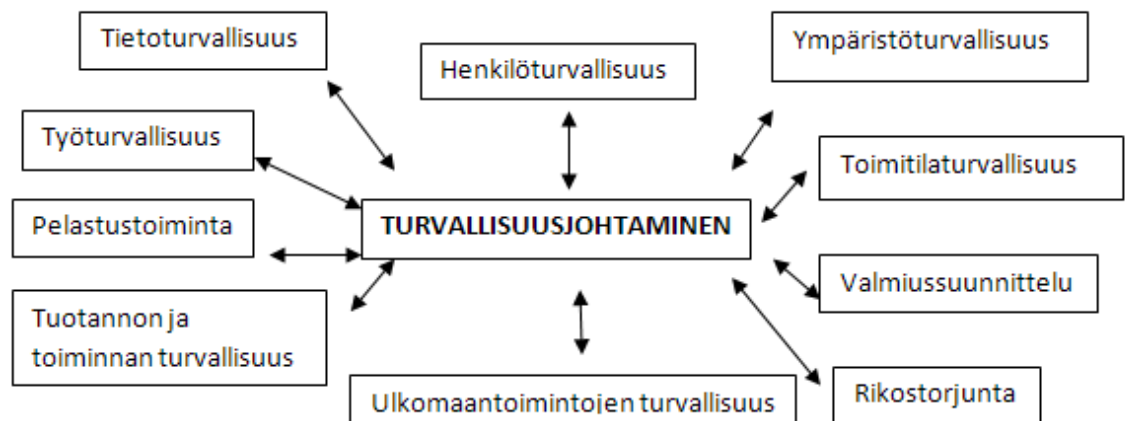
No	Riskin kuvaus (vaara ja syyt)	Todennäköisyys T	Seuraus S	Riskiluku T * S	Parannusesitys
1					
2					
3					

4.5 Turvallisuussuunnittelu

Yleisötapahtuman turvallisuussuunnitteluun kuuluu olennaisesti pelastussuunnitelma sekä kaikki mahdolliset turvallisuuteen vaikuttavat seikat aina kuulutusten sujuvuudesta jätehuoltoon ja opastukseen. Hyvällä etukäteissuunnittelulla riskit voidaan ennakoida, poistaa ja minimoida. (Väisänen 2014.)

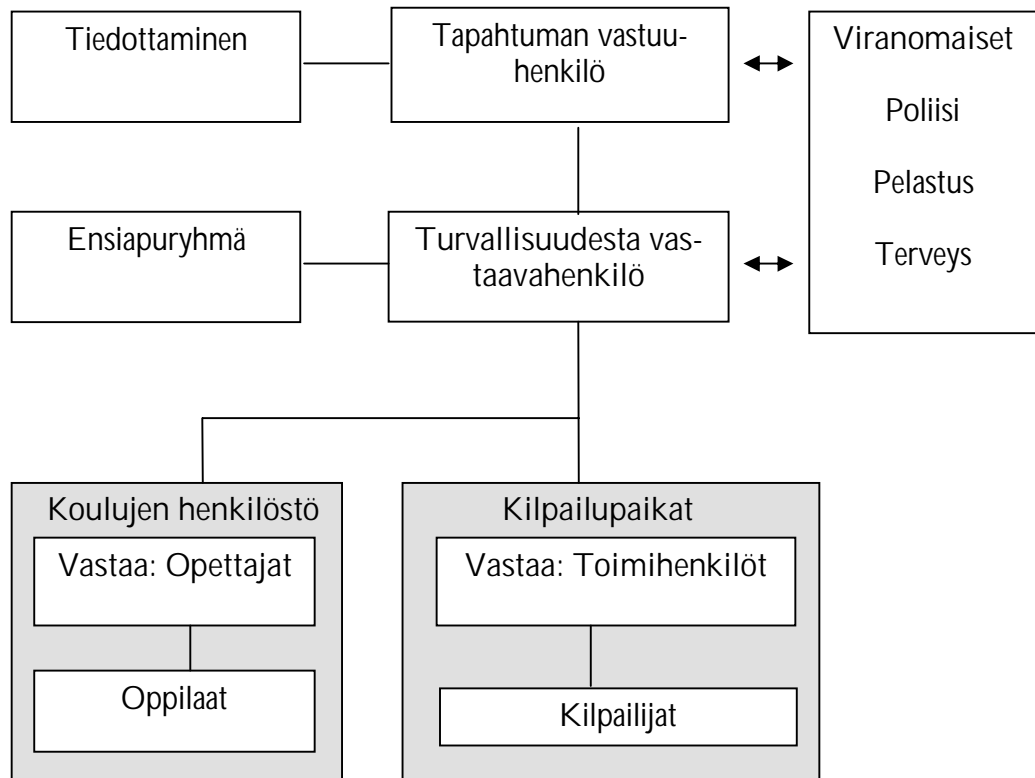
4.5.1 Turvallisuusjohtaminen

Kuviossa 2 tarkastellaan turvallisuusjohtamisen eri osa-alueita. Turvallisuusjohtamisen avulla hallitaan vaaroja ja riskejä. Turvallisuusjohtaminen tarkoittaa systemaattista valvontaa turvallisuuteen liittyvissä asioissa, joita voivat olla esimerkiksi työntekijöiden, koneiden ja fyysisen ympäristön turvallisuus. Toisin sanoen turvallisuusjohtaminen tarkoittaa kokonaisvaltaista turvallisuuden hallintaa, jossa yhdistyvät menetelmien, toimintatapojen ja ihmisten johtaminen. Turvallisuusjohtaminen on jatkuvaa riskien ennakointia ja kehittymistä turvallisemmaksi. Sen avulla voidaan vaikuttaa työoloihin ja työn laatuun. Turvallisuusjohtamisen kuului olla osa normaalia toimintaa ja sujuva osa arjen kokonaisuutta. (Verhelä 2007, 32–33.)

Kuvio 2. Turvallisuusjohtamisen osa-alueet (Verhelä 2007, 33.)

Tapahtuman turvallisuusjohtamisen vastuualueet jaetaan hyvissä ajoin (kuvio 3). Jokaiseen tehtävään nimetään vastuuhenkilö. Kaaviosta voi tarkistaa nopeasti keneen kannattaa olla yhteydessä, jos esimerkiksi tapahtuman turvallisuus on vaarassa. Kaaviosta näkee, ketkä toimivat yhteistyössä keskenään. Kaavioon lisätään vastuuhenkilöiden nimet ja yhteystiedot, jolloin sitä voi käyttää turvallisuussuunnitelmassa. (Väisänen 2014.)

Kuvio 3. Turvallisuusjohtamisen kaavio (Väisänen 2014.)

4.5.2 Liikennesuunnittelu

Liikennesuunnittelu on olennainen osa turvallisuussuunnittelua ja riskien hallintaa (Väisänen 2014.) Koululaiset ovat usein kypsyttömiä liikenteeseen. Aikuiset voivat parantaa koululaisten turvallisuutta näyttämällä hyvää esimerkkiä ja neuvomalla vaarallisista kohdista selviytymistä. (Liikkuva poliisi 2014.) Turvallisuussuunnitelman liite 2 sisältää karttakuvan tapahtuma-alueesta.

5 FYYSISET TAPATURMAT URHEILUSSA

Urheilu- ja liikuntavammat muodostavat suurimman yksittäisen tapaturmaryhmän. Urheilussa voi sattua äkillisiä vammoja ja tapaturmia sekä pidemmällä aikavälillä syntyneitä rasitusvammoja ja kiputiloja. Urheiluvammojen määrän noustessa niiden ennaltaehkäisy on yhä tärkeämmässä roolissa. Lapset ja kasvuikäiset ovat erityisryhmänsä urheiluvammoja ja tapaturmia ajatellen. (Orava 2012, 6–7.) Turvallisuussuunnitelmasta (liite1) ja turvaohjeihkosta henkilöstölle (liite 3) löytyvät toimintaohjeet tyypillisimpien urheiluvammojen hoitoon.

5.1 Tyypilliset tapaturmat urheilukilpailussa

Ruhjevammat, nivelen nyrjähdykset, lihaksen ja janteen revähdykset ovat yleisesti urheilukilpailuissa sattuvia vammoja. Yleensä urheilukilpailuissa on paikalla ammattitaitoinen ensiapuryhmä. Joskus urheiluvamma syntyy kesken kisasuorituksen ja erityisesti silloin ensiaputaitoisen henkilön on päästävä nopeasti hoitamaan vammaa. Urheilusuorituksen aikana syntynyt vamma on hyvin riskialtis vuotamaan verta kudoksiin potilaan korkean sykkeen ja nopeutuneen verenkierron vuoksi. (Orava 2012, 27.)

5.2 Lasten ja nuorten fyysiset tapaturmat urheilussa

Nuorten tapaturma-alttiuteen vaikuttavia tekijöitä voivat olla ystäväpiiri, ryhmän paine, ihmissuhdeongelmat, persoonalliset tekijät, stressaavat elämäntilanteet. Riskien otto kuuluu nuoren kehitykseen ja vaikuttaa vaaratilanteiden syntyyn. (Naakka ym. 1995, 84.)

WHO-Koululaistutkimuksessa 1994 selvisi, että lieviä loukkaantumisia, jotka eivät vaadi lääkärin hoitoa, sattuu nuorilla paljon. WHO-Koululaistutkimuksessa kävi ilmi, että koululaisille sattuneet tapaturmat olivat enimmäkseen lieviä, eikä niiden vuoksi tarvinnut olla pois koulusta. Joka viides tapaturmaan joutunut oli pois koulusta yhden päivän. Yleisin tapaturmapaikka oli urheiluun tarkoitettu alue, toiseksi yleisin koulu, kolmanneksi kodin ympäristö ja neljänneksi liikenne. Sekä koululaistytöillä että -pojilla liikuntatapaturmien määrä nousi iän myötä. Eniten eli suunnilleen puolet koulutapaturmista tapahtuu pihalla, käytävillä ja portaissa. Toiseksi eniten tapaturmia sattuu liikuntatunneilla. (Naakka, Välimaa & Mölsä, 1995, 75, 78–79.)

Lapsilla luusto, rustot, nivelet, lihakset ja jänteet ovat vielä kehitysvaiheessa, joten se luo omat ongelmansa urheiluvammojen hoitoon. Lapset ovat erityisen haavoittuvaisia urheiluvammojen suhteen ja samanikäiset lapset voivat olla eri tasolla fyysisesti. Lasten ja nuorten urheilukisojen vaatimustaso on kova ja paineet pärjäämisessä ovat kasvaneet. Näin ollen harjoitukset ovat rankkoja nuorelle. Säännölliset harjoitukset joudutaan aloittamaan jo nuorella iällä, jos urheilussa haluaa todella menestyä. Turhan usein unohdetaan, että tärkeintä menestyksekkäässä harjoittelussa on lepo. Lapset ja nuoret tarvitsevat liikuntaa ja heillä on luontainen tarve liikkua. Vanhemmat voivat omassa roolissaan vaikuttaa suuresti lapsen liikkumiseen. Perintötekijöilläkin on vaikutusta urheilutaidoissa kehittymiseen. Alle kouluikäiset lapset oppivat haluamaan voittoa ja kokevat tarvetta hallita tilanteita. 7-12-vuotiaat oppivat parhaiten urheilun taitoja. (Peltokallio 2003, 1029, 1031–1032.)

LATE-aineiston mukaan lääkärin hoitoa vaativat tapaturmat ovat yleisempiä koululaisilla kuin alle kouluikäisillä. Koululaisille tapaturmia sattuu eniten koulussa, liikuntapaikassa ja tilanteissa. Kouluikäisille sattuu tyypillisesti kaatumisia, liukastumisia, törmäämisiä ja puutoamisia. Uimataitoisten määrä kasvaa ikäasteiden mukaan. Viidesluokkalaisten koulu- ja liikuntatapaturmat lisääntyivät verrattuna ensimmäiseen luokkaan. Tavallisimmat seuraukset tapaturmasta ovat haavat ja mustelmat. Myös nyrjähdykset ja murtumat ovat tyypillisiä koululaisten tapaturmia. (Markkula & Råback 2010, 112–114.)

Lihavuus ja sen lisääntyminen kuluu teollistuneiden maiden vakavimpiin ongelmiin. Lasten ja nuorten kohdalla on aihetta olla huolissaan, joten liikuntakasvatus ja ravitsemusneuvonta ovat yhä kasvavassa roolissa. (Markkula & Råback 2010, 146–148.)

Lasten ja kasvavien nuorten urheilussa tulisi tavoitella ensisijaisesti terveyttä. Heidän urheiluun ei voi verrata aikuisten urheiluun, vaan harjoittelua pitäisi tarkastella fyysisestä, psyykkisestä ja lääketieteellisestä näkökulmasta lasten kannalta. Osaamattomalla valmennuksella voidaan pilata monta potentiaalista huippu-urheilijaa. Urheilun ohjaajan tehtävä on myös kasvattaa lasta tai nuorta. Ohjaajan esimerkki on tärkeä ja hänen asenteensa ja suhtautumisensa niin urheiluun kuin elämään yleensä vaikuttavat lapseen tai nuoreen. Vanhempien toiveet ja odotukset vaikuttavat lapseen tai nuoreen fyysisesti ja psyykkisesti. Esimerkiksi 1996 nuoren Kerri Struggsin suoritus telinevoimistelussa Atlantan olympialaisissa herätti paljon keskustelua. Hän kilpaili jo valmiiksi loukkaantuneena ja loukkaantui kilpailussa. Hän voitti kultamita-

lin joukkuekilpailussa. Nuoriin kohdistuvista vaatimuksista heräsi silloin kohu. (Peltokallio 2003, 1030–1031.)

Paljon urheileville lapsille sattuu usein paljon pieniä vammoja ja tapaturmia, jotka voivat jäädä vaivaamaan myöhemmälläkin iällä. Vain 3,8 % lasten urheiluvammoista vaatii sairaalahoitoa ja vain 25 - 30 % lapsista konsultoi lääkäriä. Kaikista lasten urheiluvammoista 30 - 50 % on rasisusvammoja. Sääriluiden ja jalkapöytäluiden väsymysmurtumat ovat yleisiä. 11 - 14-vuotiaille sattuu yleisesti vähän urheiluvammoja, vaikka he urheilisivat paljon. Tavallisimmat rasisusvammojen syyt ovat toistuvat törmäykset erityisesti rannevammat voimistelijoilla ja usein toistuvat voimakkaat liikkeet eritoten heittäjillä. Lasten urheilussa yksipuolisuutta tulisi välttää ja usein urheiluvammojen syynä virheellinen harjoittelu. Liian paljon ja liian aikaisin. (Peltokallio 2003, 1031, 1034.)

Tapaturmia voidaan ennaltaehkäistä juttelemalla riskeistä nuorten kanssa. Heidän ajatuksiin, asenteitaan ja vastuuntuntoaan voidaan herätellä keskustelun kautta. Ympäristöstä voidaan tehdä mahdollisimman turvallinen. Ensiapuvälineistön on oltava kunnossa ja sen sijainnin täytyy olla jokaisen tiedossa. Ensiaputaidot ja tapaturmien ennaltaehkäisy ovat nostaneet kiinnostusta nuorten keskuudessa. (Naakka ym. 1995, 82–83.)

Liikuntatapaturmien ennaltaehkäisy onnistuu asianmukaiset suojavarusteet ja niiden oikeaoppinen käyttö, sopiva vaatetus, yhteiset pelisäännöt ja niiden noudattaminen, alku- ja loppuverryttelyt, venyttelyt ja palauttavat harjoitukset. Loukkaantuneen on saatava nopeasti ensiapua ja hyvää jatkohoitoa, jotta vamma pääsee paranemaan. Pienet ryhmät ovat turvallisempia kuin suuret. (Naakka ym. 1995, 83.)

6 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät toiminnallisuus, teoreettisuus, tutkimuksellisuus ja raportointi. Toiminnalliset opinnäytetyöt voivat olla ammatillisia arjen tekoja, kehittämistöitä ja projekteja, joista syntyy tuote tai tuotos. Tutkimustietoa hankitaan tarpeeksi laajasti, jotta sitä voidaan soveltaa ja yleistää. Tutkimustieto tulkitaan teoreettisen viitekehyksen kautta. Opinnäytetyöstä saatava tieto on muiden käytettävissä tiedon käyttäjien oman harkinnan mukaan. Tiedon pitäisi perustellusti palvella kehittämis- ja uudistustyössä. Tiedon pitäisi olla käytännönläheistä. (Vilkka 2010, 2–6.)

Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla kehittämistyötä, esimerkiksi tapahtuman järjestäminen. Työ koostuu kahdesta osasta: itse tapahtumasta ja prosessia kuvaavasta raportista. Toiminnallisen opinnäytetyön teoriasta kerrotaan ja tietoa haetaan mieluiten jo ennen opinnäytetyön alkamista. Opinnäytetyön kirjallisen osuuden pääluvut voidaan otsikoida tärkeimpien asiakokonaisuuksien mukaan ja eri osioita voidaan työstää samaan aikaan. (Liukko 2012.)

Tutkimustietoa peilataan viitekehykseen ja lähteisiin. Toiminnallinen osuus tuotetaan teorian pohjalta, jonka jälkeen tuotoksen käyttäjiltä kerätään palaute jatkokehitystä varten. Opinnäytetyössä rajataan kohderyhmä, aika, paikka, tilanne ja ammatillinen näkökulma. Toiminnallinen osuus raportoidaan kirjallisena. Raportointi tehdään asiatyylillä ja keskustelevalle otteella. Toiminnallista osuutta pyritään havainnollistamaan hyvin. Aineiston määrä ei ole niin tärkeää kuin se, että aineisto on laadukas ja auttaa tekemään ja perustelemaan tehdyt valinnat. (Vilkka 2010, 2–6, 7–17.)

Opinnäytetyöstä kannattaa pitää itsellensä sopivalla tavalla päiväkirjaa. Päiväkirjan pito on syytä aloittaa heti opinnäytetyön alkuvaiheessa, koska asiat saattavat unohtua työn edetessä pidemmälle. Päiväkirjaan voi kirjata kaikki ideoinnit ja pohdinnat sekä hyvät tiedonlähteet. Myös tavoitteet, valinnat ja niiden toteutuminen on kätevää kirjoittaa päiväkirjaan. Päiväkirjaan voi liittää lisäksi tärkeät sähköpostikeskustelut. (Vilkka & Airaksinen 2003, 19–22.)

Opinnäytetyö on tilaisuus kehittää taitoja, kerätä tietoa ja tukea urasuunnitelmia. Mitä useampia henkilöitä projektissa on mukana, sen enemmän tarvitaan ajallista joustovaraa. Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei välttämättä tarvitse esitellä tutkimusongelmaa tai -

kysymystä, mutta kysymysten teko voi auttaa hahmottelemaan omaa työtään. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 24, 28, 30.)

Toiminnallinen opinnäytetyö voi koostua useiden opiskelijoiden yksittäisistä osaprojekteista. Projektisuunnitelmaan kirjataan taustat ja lähtötilanteet, tarkoitus, tavoitteet ja aihealueen rajaukset. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tietoa hankitaan lisäksi käytännönläheisesti, esimerkiksi tapahtumapaikkaan voi tutustua paikan päällä kartan kanssa. Tutkimuksellinen selvitys on osa toiminnallista opinnäytetyötä, esimerkiksi idean toteutustapana. Tutkimuksellisia menetelmiä ei välttämättä käytetä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 48–56.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä kirjoittaminen ja työn tekeminen ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Näin raportti alkaa muotoutua. Tuotos eli produkti, esimerkiksi ohjeistus kohderyhmälle, voi vaatia toisenlaista kirjoittamisen tyyliä kuin opinnäytetyön raportti. Laadukas raportti rakentuu vaiheittain ja asiaa kypsyttellen. Aluksi raportin kirjoittaminen on tiedonhakua, sitten aineistoa karsitaan ja järjestellään johdonmukaiseksi ja lopuksi hiotaan. Opinnäytetyössä valitut toimintatavat ja ratkaisut täytyy perustella luotettavasti. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56–68, 80.)

Projektin lopuksi työn tuloksia ja omaa suoriutumista arvioidaan. Työn vaikutuksia saa pohdita laajastikin. Toiminnallisessakin opinnäytetyössä käytetään tutkivaa otetta ja teoretietoista rakentuvaa viitekehystä. Työn arviointi on osa oppimisprosessia. Usein kaikki tavoitteet eivät toteudu suunnitelmien mukaan ja sellaiset asiat kannattaa ottaa myös oppimiskokemuksena. Useissa tilanteissa palautteen kerääminen on hyvä tapa arvioida työtä objektiivisesti. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 96, 154–157.)

7 KUVAAUS OPINNÄYTETYÖN PROSESSISTA

Aloitin opinnäytetyöni teorianäytteen keräämisellä maaliskuussa 2014. Aloin kerätä HESE-kisasta ensin tapahtuman perustietoja, kuten ajan, paikan, tapahtuman luonteen ja sijainnin. Kutsuin tapahtuman järjestäjät palaveriin, jotta saisin kattavan kokonaiskuvan HESE-kisasta. Seuraavaksi hankin tarkempia tietoja tapahtumasta ja keräsin tietoa tapahtuman järjestäjän velvollisuuksista.

Seuraavaksi selvittelin, mistä saisin ensiaputaitoja väkeä töihin kisaan ja pyysin Myötätuulesta ensiapuvastaavaa tapahtumaan. Huhtikuun alussa ensiapupäivystäjien saanti varmistui. Samalla, kun sain teoriaa hankittua, tein pelastussuunnitelmaa. Tapahtumassa oli paikalla neljä ensiavusta vastaavaa opiskelijaa opettajansa kanssa. Tiimiin kuului kaksi sairaanhoidon opiskelijaa ja kaksi terveydenhoidon opiskelijaa. Ensiapuhenkilöstöllä oli yllään liivit, joista heidät pystyi helposti tunnistamaan. Samalla, kun sain teoriaa hankittua, tein pelastussuunnitelmaa. Ensiapuhenkilöstöllä oli mukanaan kolme valmista ensiapureppua. Jokainen reppu sisälsi haavanhoitotarvikkeita, avaruuspeiton ja lastoitustarvikkeet. Lisäksi ensiapuhenkilöstöllä oli mukanaan vilttejä, tyynyjä sekä syömistä ja juomista. Ensiapureppujen sisältö on kuvattu turvallisuussuunnitelmassa (liite 1). Välineistön valinta perustuu turvallisuussuunnitelman riskien arviointiin. Riskien arvioinnin teoriasta kerron kappaleessa 4.4 Riskienhallinta.

Turvallisuussuunnittelun yksi tärkeä osa-alue on turvallisuusjohtamisen suunnittelu ja vastualueiden määrittäminen. HESE-kisassa koko henkilöstö valvoo turvallisuutta muiden tehtäviensä ohessa turvallisuusvastaavan kanssa. Kisapaikoilla toimijat vastaavat oman kisapaikkansa turvallisuudesta ja ovat yhteistyössä turvallisuusvastaavan kanssa.

Turvallisuussuunnitelmassa (liite 1) kappaleessa 4.1 Turvallisuusjohtaminen on suunniteltu HESE-kisaan liittyvät osa-alueet ja niistä vastaavat henkilöt. Turvallisuusvastaava ohjeistaa ensiapuryhmän. Kilpailijoiden ja muiden yleisöksi tulleiden oppilaiden ohjeistamisesta ja valvonnasta vastaavat opettajat. Turvallisuusvastaava ohjeistaa opettajat. Tapahtumasta tiedottamisesta vastaavat projektipäälliköt. Tapahtuman vastuuhenkilö ja turvallisuusvastaava tekevät yhteistyötä viranomaisten kanssa ja toimivat tapahtuman asiantuntijoina. Viranomainen voi antaa tapahtuman vastuuhenkilölle ja turvallisuusvastaavalle velvoitteita. Tällä järjestelyllä olen pyrkinyt siihen, että vastuualueet ovat selvät ja muu henkilöstö osaa olla yhteydessä oi-

keaan henkilöön tilanteen vaatiessa. Yhtenäiset toimintatavat ja -mallit tekevät tapahtumasta laadukkaan ja turvallisen.

Turvallisuussuunnitelman liite 2:ssa näkyy HESE-kisan liikennejärjestelyt. Kartta lähetetään opettajille ennen tapahtumaa, jotta he voivat näyttää sen linja-autonsa kuljettajalle. Olen suunnitellut reitin, jota linja-autot ajavat ja kohdan, johon oppilaat ja opettajat jätetään. Sen jälkeen linja-auton kuljettajat voivat pysäköidä autonsa niille merkityille paikoille. Tein alueelle kyltit (liite 6) liikenteen sujuvuuden edistämiseksi. Vein kisapäivän aamuna neljä kylttiä paikoilleen. Ensimmäinen kyltti tuli temppukentälle ja on linja-autojen parkkipaikan merkki. Seuraavassa kyltissä lukee ”Koululaisten yleisurheilun HESE-kisa” ja sen tarkoituksena on varoittaa muita alueella liikkuvia koululaisesta sekä opastaa kisaajat paikalle. Kolmannen kyltin sijoitin pääportin lähistölle ja sen tarkoitus oli viestiä HESE-kisapaikasta samalla näyttää, mihin linja-autot jättävät kisaajat. Neljäs kyltti tuli ensiapupisteelle, jotta piste varmasti huomattaisiin helposti. Kylttien sijoittelussa pyrin laittamaan ne näkyville paikoille, mutta niin, että ne eivät olisi vaaraksi liikenteelle.

Turvallisuussuunnitelman liite 1:ssä näkyvät HESE-kisan liikennejärjestelyt. Linja-autot ajavat Kuntokatua pitkin hiihtomajan kääntöpaikalle saakka ja kääntyvät siellä. Sen jälkeen he palaavat ja pysähtyvät urheilukeskuksen pääportin eteen. Näin linja-autot saadaan tien oikeaan laitaan, eivätkä koululaiset joudu ylittämään tietä. Kun koululaiset ovat päässeet pois kyydistä, linja-autot ajavat parkkipaikalle niin kutsutulle temppukentälle. Ambulanssi opastetaan pallohallin viereisestä portista, koska pääportin kautta autot eivät pääse urheilukentälle asti.

7.1 Turvallisuussuunnitelman prosessikuvaus

Aloitin turvallisuussuunnitelman teon siitä, että selvitin tapahtuman perustiedot ja tein alustavan riskianalyysin. Pyysin riskianalyysistä kommentteja ensiapuvastaavalta ja Pelastuslaitokselta. Pidin maaliskuussa palaverin ensiapuvastaavan kanssa. Hän tarkisti toimintaohjeet onnettomuus- ja tapaturmatilanteita varten sekä riskien arvioinnin. Sain häneltä hyvää palautetta riskien arvioinnista ja toimintaohjeista tapaturman tai onnettomuuden varalle. Riskiarvion pohjalta suunnittelimme ensiapuvälineistön, jonka sisältö on kirjattu turvallisuussuunnitel-

maan (liite 1). Toimintaohjeisiin kuuluu ensiapuohjeistusta, johon löysin hyviä vinkkejä Suomen punaisten ristin [www-sivustolta](http://www.sivustolta) (Punainen risti 2014).

Koska HESE-kisa on koululaisten yleisurheilukisa, tyypillisimpiä tapaturmia ovat urheiluvammat ja muut fyysiset tapaturmat. Kartoitin keskeisimmät riskit yhdessä pelastusviranomaisen kanssa. Riskikartoituksessa huomioin keskeisesti fyysiset tapaturmat. Keskeisimpinä riskeinä arvioin olevan nyrjähdykset, törmäykset, kaatumiset ja kompastumiset. Myös luiden murtumat ovat mahdollisia.

Huhtikuun puolivälissä sain Pelastuslaitoksen kommentit pelastussuunnitelmasta. Työtäni kehitettiin hyväksi ja selkeäksi. En tehnyt pelastussuunnitelma pelastuslaitoksen valmiille pohjalle. Sen sijaan loin kokonaan uuden pohjan, koska halusin tehdä pelastussuunnitelman juuri HESE-kisaa ajatellen. Muutin pelastussuunnitelman nimen turvallisuussuunnitelmaksi huhtikuun puolivälin jälkeen, koska työssä huomioidaan myös liikennejärjestelyt ja tapahtumasta ulospäin aiheutuvat riskit.

Alustavaan riskien arviointiin kirjasin riskeiksi liikenteeseen liittyvät ongelmat eli bussiruuhkan, eksymisen ja kolaroinnit. Sairauskohtauksiin liittyviä riskejä ovat astma, diabetes ja epilepsia. Tapaturmia ovat kompastumiset, turbokeihään ihmiseen osuminen, törmäykset, katsonon portailta tai kaiteilta koululaisten tippuminen, nyrjähdykset ja urheiluvammat. Tulipalo, ilkivalta ja sääolosuhteet ovat myös osa riskien arviointia. Riskien arvioinnissa huomioin myös tapahtumasta ulospäin vaikuttavat riskit. Työn edetessä kerroin riskeistä tarkemmin ja tein ehdotukset niiden poistamiseksi/lieventämiseksi.

7.2 Turvaohjevihko henkilöstölle

Koska turvallisuussuunnitelma on 17 sivua pitkä, päätin helpottaa henkilöstön perehtymistä ja tein turvallisuussuunnitelmasta tiivistetyn ohjevihkon (liite 3). Turvaohjevihkosta löytyvät tärkeimmät yhteystiedot, tapahtuma-alueen kartta toimipisteineen ja toimintaohjeet tapaturmien ja onnettomuuksien varalle. Henkilöstöltä on kerätty lukukuittaukset turvallisuussuunnitelmaan itselleni talteen. Tällä pyrin varmistamaan sen, että kaikki ovat perehtyneet suunnitelmaan.

7.3 Turvaohjevihko opettajille

Tein erillisen ohjeistuksen opettajille (liite 5). Opettajille lähetettiin ohje etukäteen sähköpostilla ja sen tarkoituksena on ennalta ehkäistä tapaturmia ja onnettomuuksia. Ohje sisältää liikennesuunnitelman ja se on suunnattu myös linja-auton kuljettajille. Ohjeesta löytyvät myös tärkeät yhteystiedot ja karttakuva-alueesta ensiapupisteineen ja toimipaikkoineen. Vihkossa muistutan myös opettajia valvomaan omaa luokkaansa ja kehotan varautumaan tyypillisimpiin tapaturmiin.

7.4 Henkilöstön perehdyttäminen turvallisuussuunnitelmaan

12.5 järjestettiin HESE-kisan infotilaisuus tapahtuman talkoolaisille ja henkilöstölle. Projektipäälliköt kävivät läpi talkoolaisten tehtävät ja minä pidin turvallisuusinfon. Olin lähettänyt turvallisuussuunnitelman ennakkoon luettavaksi talkoolaisten ja henkilöstön sähköpostiin. Olin liittänyt sähköpostiin myös turvallisuusohjevihkon ja sen sai tulostaa itselleen. Olin myös ottanut vihkoja mukaan infotilaisuuteen ja jaoin niitä siellä. Perehdyttämisen tukimateriaalina minulla oli Power Point -esitys (liite 2).

Esittelin itseni lyhyesti ja kerroin infon tarkoituksena olevan HESE-kisassa työskentelevien henkilöiden perehdyttäminen ja tutustuttaminen turvallisuussuunnitelman pääkohtiin sekä tärkeiden yhteystietojen ja toimintaohjeiden jakaminen turvallisuusohjevihkon muodossa (liite 3). Kehotin tekemään turvallisuusohjevihkoon muistiinpanoja ja muistutin, että se pitää olla kisassa mukana koko päivän ajan.

Kerroin karttakuvan avulla mistä löytyy ensiapupiste ja kokoontumispaikka. Sovimme yhteisistä säännöistä eli sen, että jokainen, joka huomaa ensiapua tarvitsevan, ryhtyy ensitoimenpiteisiin kunnes ensiapuhenkilöstö tulee jatkamaan hoitoa. Ensiapuhenkilöstö huolehtii potilaasta sairaankuljetuksen tuloon saakka tai arvioi, tarvitaanko lääkäreitä. Toimintaohjeissa ideana oli luoda yksi yhteinen tapa toimia. Jokainen oli perehdytetty toimimaan näiden toimintamallien mukaisesti, jotka turvallisuusohjevihkosta löytyvät.

Jokaisen tehtäväksi määräsin tekemään omatoimisen turvallisuustarkastuksen turvaohjevihkon (liite 3) mukaisesti ja huolehtimaan kisaajista omalla pisteellään.

7.5 Tapahtumapäivän kuvaus

Tapahtumapäivänä aurinko paistoi ja sää oli mukavan lämmin, mutta ei kuitenkaan helteinen. Sää oli siis hyvä urheilukisan järjestämiseen. Kisa eteni hyvässä aikataulussa, joten turhaa odottelua ei juuri tullut ja kaikille riitti tekemistä. Ensiapupisteellä kävi koko kisan aikana viisi potilasta, joista neljä tarvitsi kylmäpussia urheiluvammaansa ja yksi potilas pyysi laastarin sormeensa. Kylmähoidon tarvitsijoista kolmella vanha urheiluvamma alkoi oireilla ja yhdellä kisaajalla kipeytyi lonkka. Kaikki potilaat selvisivät ensiapupisteen hoidolla ja pääsivät lähtemään normaalisti kotimatalle kisojen jälkeen. Tavoitteenani oli, että tapahtumassa ei sattuisi yhtään onnettomuutta tai tapaturmaa. Suuremmilta harmeilta selvittiin.

Minä toimin HESE-kisan turvallisuusvastaavana ja partioin kisa-alueella. Ennen kisaa kävin laittamassa opasteet paikoilleen. Kävin esittäytymässä urheilukentän henkilökunnalle ja kerroin heille, mitä reittejä käytämme pelastusteinä ja henkilökunta avasi tarvittavat portit. Urheilukentällä tarkistin, mistä löytyy alkusammutuskalusto ja kuinka se toimii. Kerroin henkilöstölle sammutusvälineiden sijainnin. Laitoin ensiapupisteelle pöydän ja opasteen valmiiksi odottamaan henkilöstön saapumista. Kertasimme ensiapuhenkilöstön kanssa päivän aikataulun ja muut kisapäivään liittyvät järjestelyt.

Kisan aikana huolehdin, että kulkuväylille ei jätetä reppuja kompastumisriskin vuoksi ja seurasin, että pelastustiet pysyvät vapaina. Katto remontin vuoksi urheilukentällä liikkui työkoineita, joten seurasin, että ne eivät tuki pelastusteitä. Urheilukentän henkilökunnan kanssa sovimme, että ohjaan remonttialueelle eksyneet koululaiset takaisin kisa-alueelle. Seurasin ensiapuhenkilöstön apuna, tarvitseeko joku kisaan osallistuja ensiapua. Kiertelin myös esittäytymässä ja juttelemassa osallistujien ja opettajien kanssa. Katsoin, ettei aluetta roskata ja vahdin koululaisia, jotka olivat katsomossa. Monet koululaiset hyppivät ja kiipeilivät katsomon alueella, joten ei olisi haitannut, vaikka joku olisi ollut katsomossa koko ajan. Suurin osa kannustajiksi saapuneista koululaisista oli kannustamassa kisaan osallistuvia luokkakavereita, mutta muutamalla heistä oli tylsää. He yrittivät järjestää kentän laidalla oman kisuokion, joten jouduin ohjeistamaan koululaisia siitä, että urheilukentän välineitä ei saa ottaa pois paikoiltaan. Kisan jälkeen katsoimme, että paikat ovat kunnossa ja kun kaikki osallistujat olivat päässeet turvallisesti kotimatalleen, päästimme talkoolaiset lähtemään.

8 ARVIOINTI

HESE-kisan riskien arviointi onnistui hyvin. Kaikki riskit, jotka listasin turvallisuussuunnitelmaan (liite 1), olivat aiheellisia. Erityisesti katsomossa nuoriso innostui temppuilemaan ja senkin riskin olin ennakoinut ja olin ohjeistanut opettajia (liite 5) etukäteen valvomaan koululaisia tällaisten tapaturmien ehkäisemiseksi. Olin ohjeistanut koko henkilöstöä valvomaan koululaisia, mutta taisin olla ainut, joka ehti puuttua katsomossa riehumiseen muutaman opettajan ja urheilukentän henkilökunnan lisäksi.

Osa talkoolaisista kertoi menevänsä itse paniikkiin, jos toiselle täytyisi antaa ensiapua. Heidän mielestään lyhyet toimintaohjeet turvaohjevihkossa toivat itsevarmuutta. Myös tapahtumapaikan karttaa keuhuttiin hyväksi. Itse koen, että järjestäjien yhteisiä palavereita olisi voinut olla muutama lisää ja suunnittelut olisi voitu aloittaa aikaisemmin. Joistain asioista on helpompi sopia palaverissa paikan päällä sähköpostin sijaan ja hyvässä ajoin valmistelu antaa varmuuden tunnetta tapahtuman jouhevasta sujumisesta.

Mielestäni koululaiset jaksoivat yleisesti odottaa hyvin omaa kisavuoroaan, mutta talkoolaiset menivät keihäänheittopisteellä välillä turhan lähelle heittäjää. Talkoolaisten pitäisi muistaa näyttää hyvää esimerkkiä. Tapahtuman muiden järjestäjien ja talkoolaisten olisi tärkeä ymmärtää, että turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu meille kaikille ja on osa tapahtumaa. Onnistumiseen tarvitaan jokaisen panosta, koska osallistujia on paljon ja myös kannustamaan tulleita koululaisia pitäisi valvoa. Jos koululaiset tekevät jotain vaarallisen näköistä, jokaisen on uskallettava puuttua asiaan ennen kuin vahinko sattuu. Tätä yritin painottaa myös perehdytysinfossa.

Linja-auton kuljettajat noudattivat liikennesuunnitelmaa kisapäivänä ja liikennejärjestelyt toimivat. Yksi riski, jota en ennen kisapäivää tiennyt, oli urheilukentän toimiston kattoremontti. Alue oli eristetty asianmukaisesti, mutta jouduin tarkkailemaan koululaisia, jotka eivät ymmärtäneet pysyä pois remonttialueelta.

Onnistuneen tapahtuman järjestäminen vaatii hyvää yhteistyötä kaikkien järjestäjien välillä ja jokaisen pitäisi olla tietoinen toisten järjestäjien tekemistä suunnitelmista, jotta kokonaisuus olisi toimiva. Opiskelin myös paljon lasten ja kasvuikäisten urheilusta ja tapaturmista ja huomioin heidän erityispiirteensä riskiarviossa. Riskiarvion tekeminen vaatii mielestäni am-

mattimaisuutta ja skenaarioiden luomista. Oli mielenkiintoista nähdä, että olin osannut valita oikeat riskit ja näin tiesin, kuinka niiden kohdalla tulee toimia.

Tämän vuoden HESE-kisan turvallisuusjärjestelyistä voidaan hyödyntää seuraavina vuosina tekemääni materiaalia. Ensi vuonna kannattaa panostaa enemmän yhteistyöhön tapahtuman järjestäjien välillä, koska tarkat tiedot tapahtumasta auttavat turvallisuussuunnittelussa ja hyvä turvallisuussuunnitelma auttaa onnistuneen tapahtuman luomisessa.

9 POHDINTA

Taustatyöhöni kuului HESE-kisan järjestämiseen liittyvien yleisten asioiden selvittely ja turvallisuusjärjestelyjen hoitaminen. Kertasin tapahtuman järjestämiseen liittyvää teoriaa ja perehdyin tapahtuman turvallisuutta koskettavaan teoriaan. Etsin Suomen laista kaikki määräykset ja kehotukset, jotka ohjaavat yleisötapahtuman turvalliseen suunnitteluun. Kertasin perusohjeet ensiavun antoon sekä käsittelin asiaa lasten ja nuorison näkökulmasta sekä tutkin urheiluun liittyviä vammoja ja tapaturmariskejä. Näihin seikkoihin perehtymisellä halusin varmistaa turvallisuussuunnitelman sopivuuden HESE-kisaan.

Eräs tärkeä näkökulma työssäni oli huomioida kisaan osallistuvien lasten keskinäiset erot fyysisissä liikuntataidoissa ja kehityksessä. Toiset lapset ovat nopeita ja ehdivät joka paikkaan, osalle taas urheilu on vaikeampaa. Lapset tulevat myös erilaisista perheistä ja liikuntataustoista. Osa vahingoista sattuu silmänräpäyksessä ja yksi henkilö ei ehdi valvoa kaikkia koululaisia, joten turvallisuusvalvonta tapahtumapaikalla on hyvä jakaa kaikille.

Aloitin turvallisuussuunnitelman tekemisen tyhjästä. HESE-kisaan aikaisemmin laadittu turvallisuussuunnitelma oli hyvin pelkistetty, enkä voinut hyödyntää sitä muuhun kuin tapahtuman perustietojen selvittelyyn. Pyysin tapahtumasta tietoa muilta tapahtuman järjestäjiltä. Tein uudesta turvallisuussuunnitelmasta huomattavasti kattavamman. Suunnitelmassa on huomioitu juuri ne asiat, jotka liittyvät olennaisesti Kajaanin HESE-kisaan. Turhuudet on jätetty pois ja olennaisimmat asiat ovat selkeästi esillä. Tavoitteenani oli luoda turvallinen tapahtuma ja toimivat turvallisuusjärjestelyt. Turvallisuussuunnitelmasta tuli mielestäni laadukas ja se sopi hyvin tapahtumaan. Idea turvaohjevihkosta osoittautui hyväksi ja toimivaksi, koska sain jaettua sen kaikille ja siitä löytyivät tärkeimmät turvallisuusohjeet tiiviissä paketissa.

Teoriatiedoista hyödyllisimpiä ovat mielestäni lakitietous ja tapahtuman turvallisuuteen perehtyminen. Muita työn suunnittelua helpottavia tietolähteitä ovat urheiluun liittyviin tapaturmiin varautuminen ja kohderyhmäni eli koululaisten erityispiirteiden huomioiminen niin tapaturmissa kuin asiakkaana tapahtumassa. Teorian lisäksi työssäni oli olennaista yhteistyö Pelastuslaitoksen, tapahtuman järjestäjien ja ensiapuvastaavan kanssa. Osa talkoolaisista kertoi menevänsä itse paniikkiin, jos toiselle täytyisi antaa ensiapua. Heidän mielestään lyhyet toimintaohjeet turvaohjevihkossa toivat itsevarmuutta. Myös tapahtumapaikan karttaa kehit-

tiin hyväksi. Itse koen, että järjestäjien yhteisiä palavereita olisi voinut olla muutama lisää ja suunnittelut olisi voitu aloittaa aikaisemmin. Joistain asioista on helpompi sopia palaverissa paikan päällä sähköpostin sijaan ja hyvässä ajoin valmistelu antaa varmuuden tunnetta tapahtuman jouhevasta sujumisesta.

HESE-kisan turvallisuusjärjestelyt opettivat minulle tapahtumanjärjestämistä erityisesti turvallisuuden näkökulmasta. Olen ollut mukana järjestämässä koululaisten musiikkitapahtumaa, mutta silloin minun tehtävänäni oli hankkia sponsoreita ja tapahtuman aikana työskentelin kioskin kassalla. Ajattelin lupa-asioiden hoitamisen olevan monimutkaista, mutta nyt se tuntuu selkeämmältä. Nyt tiedän, että viranomaisilta voi kysyä tarkempia ohjeita oman tapahtuman turvallisuussuunnitteluun. Hyvällä suunnittelulla pääsee pitkälle ja suurimman osan turvallisuussuunnittelusta pystyy hoitamaan etukäteen ennen tapahtumaa. Suunnitteluun kannattaa varata ylimääräistä aikaa, jotta mahdolliset varasuunnitelmat ehditään valmistella.

LÄHTEET

Alho, R. 1999. Pelastustoimen operaatiosuunnittelu ja pelastustoiminnan johtaminen. Tampere: Tammer-Paino Oy. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön julkaisu.

Finlex 1999 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530> Viitattu 5.3.2014

Finlex 2011a <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379> Viitattu 5.3.2014

Finlex 2011b <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110407> Viitattu 5.3.2014

Finlex 2011c <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379#a379-2011> Viitattu 17.3.2014

Finlex 2011e <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379#a379-2011> Viitattu 17.3.2014

Finlex 2011f <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379#L3P14> Viitattu 24.3.2014

Halsey, T. 2010. Freelancer's Guide to Corporate Event Design. From Technology Fundamentals to Scenic and Environmental design. Burlington, USA: Elsevier Inc.

Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Pelastuslaitos, 2014 <http://www.hel.fi/yleisotapahtumat> Viitattu 2.5.2014

Hesburgerin tiedote 2013 http://www.hesburger.fi/yritys/medialle/tiedote_20_5_2013 Viitattu 21.4.2014

H-hetki 2014a <http://www.h-hetki.net/sivut/hese-kisat-vauhtia-ja-vilskett%C3%A4> Viitattu 26.3.2014

H-hetki 2014b <http://www.h-hetki.net/uutiset/lapset-ja-nuoret/h-hetki/hy%C3%B6dynn%C3%A4-valmiit-tuntimallit-opetuksen-tueksi> Viitattu 26.3.2014

Iiskola-Kesonen, H. 2004. Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Suomen Graafiset Palvelut Ltd: Suomen Liikunta ja Urheilu ry. SLU-julkaisusarja 10/04.

Iivari, P. 2012. Matkailun turvallisuus. Globaalit muutokset – paikalliset vaikutukset. Rovaniemi: RAMK University of Applied Sciences.

Järvinen, Jyllikoski, Nuotio, Olenius, Öhman, Forss, Kyttälä, Laaksonen, Heinilä, Roiha-Lindberg, Välikylä & Tuovinen 2003. Turvallinen yleisötilaisuus. Pori: Ympäristö ja Terveys-lehti.

Kaipe 2014 <http://www.kaipe.fi/index.asp?pid=8> Viitattu 5.3.2014

Lampinen, J. & Välikylä, T. (toim.) 2009. Yleisötilaisuuden järjestämisopas. Sastamala: Suomen Ympäristö- ja Terveysalan Kustannus Oy.

Liikkuva poliisi 2014

<http://www.liikkuvapoliisi.fi/poliisi/lp/home.nsf/pages/AC2362286E068D56C22571C3002BB9F6?opendocument> Viitattu 25.5.2014

Liukko, S. 15.8.2012 Opinnäytetyön raportointiohje: Opinnäytetyön runko-osa – erilaisia rakenteita <http://oppimateriaalit.jamk.fi/raportointiohje/tag/toiminnallinen-opinnaytetyo/> Viitattu 23.3.2014

Liukko, S. 15.8.2012 Opinnäytetyön raportointiohje: Tutkimuksen toteuttamisen ja tulosten raportointi

http://oppimateriaalit.jamk.fi/raportointiohje/4-opinnaytetyon-osat-4-1/4-3-opinnaytetyon-runko-osa_kokonaan/4-3-3-tutkimuksen-toteuttamisen-ja-tulosten-raportointi/ Viitattu 23.3.2014

Majamaa, J. 2013. Pelastussuunnitelma. Opas yrityksille ja muille työyhteisöille. Tampere: Tammerprint Oy. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön julkaisu.

Makkonen, M. 2014. Palaveri HESE-kisaa varten. (28.3.2013)

Markkula, J. & Råback, M. 2010. Lasten tapaturmat. Teoksessa Lasten terveys. LATE-tutkimuksen perustulokset lasten kasvusta, kehityksestä, terveydestä, terveystottumuksista ja kasvuympäristöstä. Mäki, P., Hakulinen-Viitanen, T., Kaikkonen, R., Koponen, P., Ovas-kainen, M., Sippola, R., Virtanen, S. & Laatikainen, T. Helsinki: Kirjoittajat ja THL.

Naakka, A., Välimaa, R. & Mölsä, J. 1995. Koululaisten tapaturmat ja niiden ennaltaehkäisy. Teoksessa Koululaisten kokema terveys, hyvinvointi ja kouluviihtyvyys. Toim. Kannas, L. Helsinki: Opetushallitus.

Orava, S. 2012. Käytännön urheiluvammat. Hämeenlinna: Recallmed Oy.

Paasonen, J. (toim.) 2013. Yleisötilaisuuksien turvallisuus. Tallinna: Tietosanoma Oy ja kirjoittajat.

Peltokallio, P. 2003. Tyypilliset urheiluvammat. Osa 2. Vammala: Medipel Oy.

Poliisi 2014

[http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/ExternalFiles/8E4CA4CD88E7614DC2257B880039AE7B/\\$file/Yleisotilaisuus_SU_v5.pdf](http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/ExternalFiles/8E4CA4CD88E7614DC2257B880039AE7B/$file/Yleisotilaisuus_SU_v5.pdf) Viitattu 13.3.2014

Punainen Risti 2014a <http://www.punainenristi.fi/ensiapuohjeet/nyrjahdykset> Viitattu 5.3.2014

Punainen Risti 2014b <http://www.punainenristi.fi/ensiapuohjeet/haavat> Viitattu 5.3.2014

Punainen Risti 2014c <http://www.punainenristi.fi/ensiapuohjeet/hatailmoitus> Viitattu 5.3.2014

Punainen Risti 2014d <http://www.punainenristi.fi/ensiapuohjeet/murtumat> Viitattu 5.3.2014

Tampereen tapahtumatoimisto 2014 <http://tapahtumatoimisto.com/fi/tapahtuman-ensiapu> Viitattu 25.5.2014

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2014. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tallinna Raamatutrükikoda: kirjoittajat ja Tietosanoma Oy.

Vallo, H. 2009. Isännyyden ihanuus. Keuruu: Helena Vallo ja Infor Oy.

Verhelä, P. 2007. Matkailun ohjelmalvelujen turvallisuus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilkka, H. 2010. Toiminnallinen opinnäytetyö.
http://vilkka.fi/hanna/Toiminnallinen_ont.pdf Viitattu 7.2.2014

Vuoripuro, J. 2007. Suurten yleisötilaisuuksien turvallisuusopas. Tampere: Tammer-Paino Oy. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön julkaisu.

Väisänen, P. 2014. Haastattelu (30.3.2014.)

TURVALLISUUS- SUUNNITELMA

HESE-kisa 2014 - Kajaanissa 15.5.2014

15.5.2014

Sisällysluettelo

1	TAPAHTUMAN YLEISTIEDOT	1
1.1	Tapahtuma-alueen järjestelyt ja kartta	1
1.2	Tapahtuma-alueen tilapäisrakenteet ja -sähköasennukset	2
2	TAPAHTUMAN TURVALLISUUSHENKILÖSTÖ	3
3	RISKIENARVIOINTI JA ENNAKOIVAT TOIMENPITEET	4
3.1	Riskienarviointimenetelmä	4
3.2	Tapahtuman riskit ja niiden ennaltaehkäiseminen	4
3.3	Tapahtumasta ulospäin aiheutuvat riskit ja niiden ennaltaehkäiseminen	6
4	TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT	7
4.1	Turvallisuusjohtaminen	7
4.2	Omatoiminen varautuminen	8
4.3	Opastus ja opasteet	8
4.4	Tapahtuman turvallisuusmateriaali	8
4.5	Defusing-toiminta	9
5	SUUNNITELMAN TIEDOTTAMINEN JA HENKILÖSTÖN PEREHDYTYS	9
5.1	Tapahtuman toimihenkilöiden perehdyttäminen	9
5.2	Suunnitelman jakelu ja tiedottaminen viranomaisille	9
5.3	Tapahtuman turvallisuusohjeistus	9
	LIITE 1: TAPAHTUMA-ALUE JA TURVALLISUUSJÄRJESTELYT	10
	LIITE 2: LIIKENNESUUNNITELMA	11
	LIITE 3: OMATOIMINEN TURVALLIUSTARKASTUS	12
	LIITE 4: HÄTÄILMOITUSOHJE	13
	LIITE 5: TOIMINTA SAIRASKOHTAUS- TAI TAPATURMATILANTEESSA	14
	LIITE 6: TOIMINTA NYRJÄHDYKSEN TAI REVÄHDYKSEN SATTUESSA	15
	LIITE 7: TOIMINTA TULIPALON SATTUESSA	16
	LIITE 8: LUKUKUITTAUKSET	17

15.5.2014

1 TAPAHTUMAN YLEISTIEDOT

Tapahtuman tiedot	
Järjestäjäorganisaatio	Suomen Urheiluliitto ja Hesburger. HESE-kisa on osa H-hetki kampanjaa, jonka tavoitteena on lisätä koululaisten liikuntataitoja ja liikkumista.
Tapahtumapaikka	Vimpelin urheilukeskus Kuntokatu 8, 87100 Kajaani
Tapahtuman ajankohta	15.5.2014 klo 10–14
Tapahtuman yleiskuvaus	5.-6. luokkalaisten yleisurheilukilpailu. Lajeina sukkulaviesti 12 x 60 metriä, pituushyppy, turbokeihäs ja kierrosviesti 12 x ratakierros. Joukkueen koko on 12 henkilöä.
Tapahtuman henkilömäärä	Alle 200
Tapahtuman vastuhenkilö	Alexi Nyström

1.1 Tapahtuma-alueen järjestelyt ja kartta

Osoite:

Vimpelinlaakson urheilukeskus
Kuntokatu 8, 87100 Kajaani

- Pelastushenkilöstön tuloreitti
- Ensiapupiste
- Poistumisreitti tapahtuma-alueelta
- Kokoontumispaikka
- 1 Sukkulaviesti lähtöpaikka
- 2 Kierrosviesti lähtöpaikka
- 3 Pituushyppypaikka1
- 4 Pituushyppypaikka2
- 5 Junnukeihäspaikka1
- 6 Junnukeihäspaikka2
- Linja-autojen kääntöpaikka

15.5.2014

1.2 Tapahtuma-alueen tilapäisrakenteet ja -sähköasennukset

Tapahtumassa käytetään hyödyksi urheilukeskuksen valmiita rakenteita. Tapahtumaa varten ei rakenneta tilapäisrakenteita, vaan kaikki toiminnot toteutetaan olemassa olevissa tiloissa ja rakenteilla. Tapahtumaa varten ei laiteta tilapäisiä sähköasennuksia. Urheilukeskuksessa on käytössä langaton kuulutusjärjestelmä, jonka vuoksi alueelle ei tarvitse asentaa sähköjohtoja. Kuulutuslaitteiston vian varalle tapahtumaan varataan megafoni.

15.5.2014

2 TAPAHTUMAN TURVALLISUUSHENKILÖSTÖ

Turvallisuushenkilöstö		
Tehtävä	Nimi	Yhteystiedot
Tapahtuman vastuuhenkilö	Aleksi Nyström (opettaja)	044 710 1030
Tapahtuman turvallisuusvastaava	Laura Väisänen (restonomiopiskelija)	046 654 7812
Ensiaputoiminnasta vastaava	Kaarina Pikkarainen (opettaja)	044 710 1393
Ensiapuhenkilö	Eerika Puolitaival (terveydenhoidon opiskelija)	
Ensiapuhenkilö	Silja Piirainen (terveydenhoidon opiskelija)	
Ensiapuhenkilö	Moona Karppinen (sairaanhoidon opiskelija)	
Tiedottaminen	Tiina Kärki Marjo Makkonen	
Kuuluttaja/juontaja	Jukka Pesonen	

15.5.2014

3 RISKIENARVIOINTI JA ENNAKOIVAT TOIMENPITEET

Riskiarvioinnin yhteydessä on suunniteltu toimenpiteet niiden ennaltaehkäisemiseksi. Tapahtuman toimihenkilöstö perehdytetään tunnistettuihin riskeihin ja heidät ohjeistetaan toimenpiteisiin ja valvontaan riskien ennaltaehkäisemiseksi. Tapahtuman toimihenkilöstölle jaetaan toimintaohjeet onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

3.1 Riskienarviointimenetelmä

Riskit on arvioitu viisiportaisella asteikolla, jossa muodostetaan riskiluku väliltä 1-5. Tunnistetusta riskistä arvioidaan sen todennäköisyyden ja seuraamusten vakavuus. Riskiluvun muodostamisessa on käytetty apuna seuraavaa taulukkoa:

	1 Vähäiset	2 Haitalliset	3 Vakavat
1 Epätodennäköinen	1 merkityksetön riski	2 vähäinen riski	3 kohtalainen riski
2 Mahdollinen	2 vähäinen riski	3 kohtalainen riski	4 merkittävä riski
3 Todennäköinen	3 kohtalainen riski	4 merkittävä riski	5 sietämätön riski

Tunnistettujen riskien ennaltaehkäisemiseksi ja poistamiseksi suoritetaan tarpeelliset toimenpiteet. Riskien toimenpiteiden kiireellisyys, tärkeys ja laajuus on määritetty alla olevassa taulukossa.

Riskinsuuruus	Toimenpiteet
1 merkityksetön riski	Riski ei vaadi erityisiä toimenpiteitä.
2 vähäinen riski	Toimenpiteet eivät ole välttämättömiä. Tilannetta on seurattava, että riski pysyy hallinnassa.
3 kohtalainen riski	Toimenpiteet on aloitettava riskin pienentämiseksi ja riskien todennäköisyys on selvitettävä tarkemmin.
4 merkittävä riski	Toimenpiteet riskin pienentämiseksi ovat välttämättömiä. Toimenpiteet tulee aloittaa mahdollisimman pian.
5 sietämätön riski	Sietämätöntä riskiä sisältävää toimintaa ei saa aloittaa. Toimenpiteet riskin poistamiseksi on aloitettava välittömästi

3.2 Tapahtuman riskit ja niiden ennaltaehkäiseminen

Uhka	Riskin seuraamus	Riski-luku*	Ennaltaehkäisy
Sairaskohtaus	Nuori urheilija voi saada astmakohtauksen kovassa fyysisessä rasituksessa, jota hän ei itse välttämättä tiedosta.	2 (1/2)	Tapahtuman ensiapuhenkilöstön tulee tietää toimenpiteet astmakohtauspotilaan hoitamiseksi.
	Epilepsia	2 (1/2)	EA-henkilöstö seuraa kohtauksen kestoja. Loukkaantumisen estämiseksi päättää tuetaan. Potilasta ei saa jättää yksin.

15.5.2014

	Diabetes	2 (1/2)	Paikalle varataan sokeripitoista mehua, sokeripaloja ja voileipiä. Potilaan tilaa seurataan kotiin saakka. Jos sokerit laskevat, hänet viedään lääkäriin
Tapaturma	Katsomon betoniportaait	3 (2/2)	Opettajat ja henkilöstö valvovat koululaisia.
	Kaiteilla kiipeilevät koululaiset voivat pudota		
	Kompastumisen seurauksena voi aiheutua monen tasoisia ruumiin vammoja. Tyypillisesti seuraukset ovat nyrjähtämiä ja pieniä ruhjeita.	3 (2/2)	Tapahtuma-alueella kulkevat johdot sijoitetaan ja suojataan, ettei niistä aiheudu kompastumisvaaraa. Kulkureitit pidetään tyhjinä tavaroista.
	Heitetyn muovikeihään osuessa henkilöön voi aiheutua lievä ruhje.	2 (1/2)	Tapahtuma-alue järjestetään ja opastetaan siten, etteivät henkilöt pääse harhaantumaan kilpailualueelle. Toimihenkilöt valvovat kilpailu-aluetta ja keskeyttävät toiminnan, mikäli vaara-alueella on henkilöitä. Vaarasäde merkitään.
Liikenne	Heti urheilukentän ulkopuolella kulkee kohtalaisesti liikennöity yleinen tie. Kilpailijat saapuvat tapahtumaan linja-autoilla. Tielle voi muodostua hetkellisesti ruuhkia. Oppilaan eksyminen ruuhkaiselle tiealueelle, jossa on suuria ajoneuvoja.	3 (1/3)	Linja-autoille ohjeistetaan turvallinen kääntöpaikka ja kulkureitti, jotta vältytään ruuhkilta. Linja-autojen pysäköinti, lastaus ja purku paikat suunnitellaan paikkoihin joissa on hyvä näkyvyys ja riittävästi tilaa turvalliseen liikkumiseen.
Tulipalo	Tapahtuma-alueella on kaksi urheilukentän rakennusta, joissa syttyvä tulipalo voi aiheuttaa vaaratilanteen kilpailun henkilöstölle. Palosta muodostuva savu voi aiheuttaa myrkytyksen.	3 (1/3)	Rakennusten käyttöä valvotaan ja toimihenkilöt tietävät sammuttimien sijainnin. Lasten pääsy tarpeettomiin tiloihin estetään.
	Ilkivallan tai huolimattomuuden vuoksi aiheutuva roskalaatikkopalo voi levitä rakennuksiin ja aiheuttaa henkilöille ja omaisuudelle vaaratilanteen.	3 (1/3)	Roskalaatikat sijoitetaan pois rakennusten välittömästä läheisyydestä. Roskien keräys pisteet laitetaan keskitetysti sellaiseen paikkaan, jossa niitä voidaan valvoa.
Ilkivalta	Lapset saattavat tehdä omaisuudelle ilkivaltaa rikkomalla tai varastamalla irtaimistoa sekä töhrimällä rakennuksia	3 (2/2)	Tapahtuma-alueelta poistetaan kaikki ylimääräinen tavara ja arvokkaat tavarat pidetään valvotussa paikassa. Rakennusten ovet pidetään lukittuina niiltä oin kun niitä ei tarvitse käyttää.
Sääolosuhteet	Myrsky sää voi lennättää tavaroita tai kaataa korkeita telineitä, jotka ihmiseen osuessaan voi aiheuttaa eriasteisia ruumiinvammoja.	2 (2/2)	Tapahtuman vastuuhenkilöt tarkkailevat sääolosuhteita ja tarvittaessa keskeyttävät tapahtuman.

15.5.2014

*) Riskiluku (todennäköisyys / seuraukset)

3.3 Tapahtumasta ulospäin aiheutuvat riskit ja niiden ennaltaehkäisy

Uhka	Riski seuraamus	Riski-luku*	Ennaltaehkäisy
Liikenne	Suurimäärä linja-autoja pienissä risteyksissä ja teillä saattaa ruuhkauttaa muuta liikennettä.	3 (2/2)	Porrastetaan linja-autojen tulo- ja lähtöaikatauluja siten kun se on mahdollista. Pyritään ohjaamaan linja-autot eri liittymien kautta, jolloin kaikki eivät ole samassa risteyksessä.
	Oppilaiden liikkuminen yleisillä voi aiheuttaa vaaratilanteita ja haittaa muulle liikenteelle.	3 (1/3)	Oppilaille ohjeistetaan alueet, joissa saa liikkua. Oppilaiden poistumista tapahtuma-alueelta valvotaan. Tapahtuma-alueella tulevan tieuran varteen laitetaan kilpailukyltti, jolloin autoilijat tietävät alueella olevan toimintaa.
Ilkivalta	Lapset saattavat tehdä omaisuudelle ilkivaltaa rikkomalla tai varastamalla irtaimistoa sekä töhrimällä rakennuksia. Lähellä tapahtuma-aluetta on muun muassa tennishalli, jäähalli ja pallohalli.	2 (1/2)	Tapahtuma-alueelta poistetaan kaikki ylimääräinen tavara ja arvokkaat tavarat pidetään valvotussa paikassa. Rakennusten ovet pidetään lukittuina niiltä oin kun niitä ei tarvitse käyttää.

*) Riskiluku (todennäköisyys / seuraukset)

15.5.2014

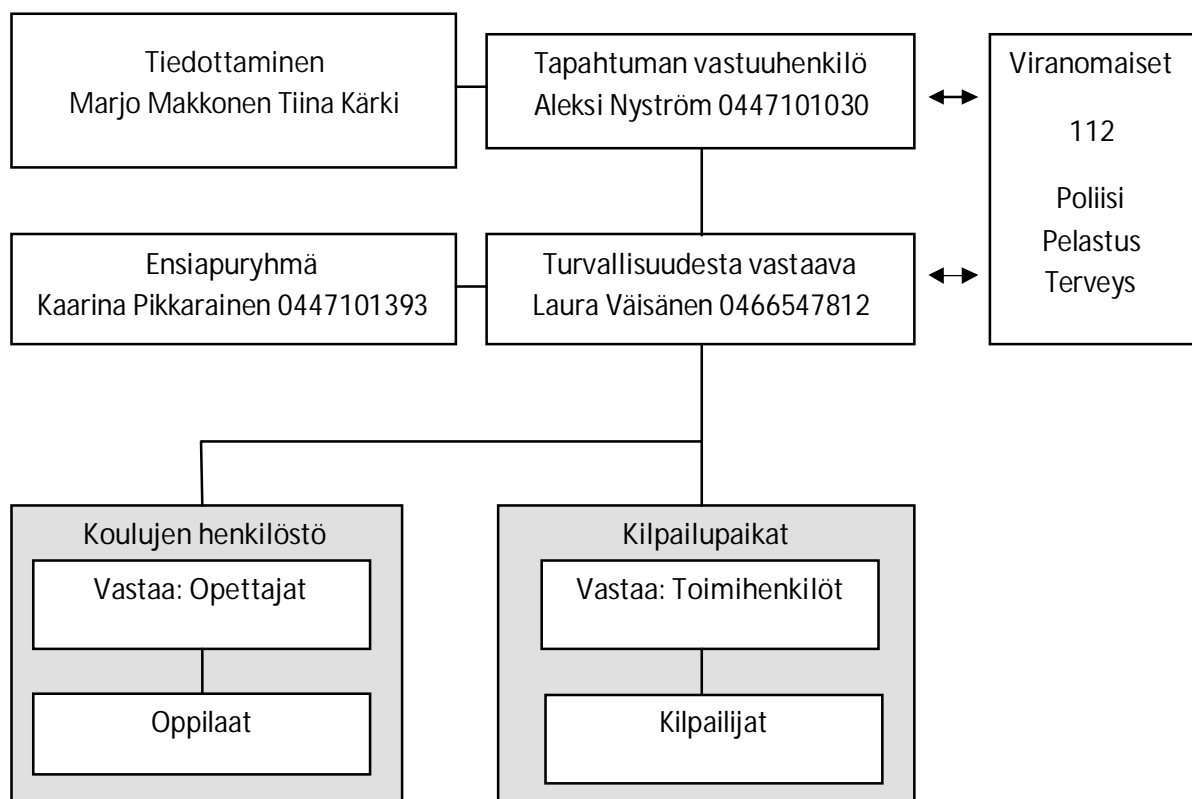
4 TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

4.1 Turvallisuusjohtaminen

Tapahtuman turvallisuuden johtosuhteet toteutetaan alla olevan kaavion mukaisesti. Tapahtuman järjestäjä luo edellytykset tapahtuman turvalliselle toteuttamiselle. Tapahtuman turvallisuutta seurataan koko tapahtuman ajan. Turvallisuudenseurantaa suorittavat kaikki tapahtuman toimihenkilöt omien tehtäviensä ohessa, mutta erityisesti turvallisuusvalvontaa suorittaa tapahtuman turvallisuudesta vastaava henkilö.

Eri lajien kilpailupaikoilla turvallisuudesta vastaavat kilpailupaikan toimihenkilöt. Toimihenkilöt ovat yhteydessä turvallisuusasioissa tapahtuman turvallisuudesta vastaavaan henkilöön. Kouluista saapuvien henkilöiden, kuten oppilaiden ja kilpailijoiden valvonnasta ja ohjeistamisesta vastaavat opettajat.

Tapahtuman sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta vastaa projektipäällikkö. Tapahtumassa sattuvasta tapaturma tai vaaratilanteesta tiedotetaan kuitenkin vain tapahtuman vastuuhenkilön luvalla ja hänen ohjeiden mukaisesti.

15.5.2014

4.2 Omatoiminen varautuminen

Tapahtumaan on varattu turvallisuusorganisaatio, johon kuuluu turvallisuudesta vastaavahenkilö ja ensiapu ryhmä. Ensiapuryhmä muodostetaan Kajaanin ammattikorkeakoulun terveyden- ja sairaanhoidon opiskelijoista. Ensiapuryhmän vahvuus on kolme henkilöä + ryhmästä vastaava opettaja ja heidän käytössä oleva hoitovälineistä pitää sisällään:

- Haavanhoitotarvikkeita
- Avaruuspeitto, vilttejä, tyynyjä
- Lastoitustarvikkeet
- Sokerillista mehua ja syötävää

Tulipalojen varalta tapahtumaan ei varata erillistä alkusammutus kalustoa, vaan kalustona käytetään urheilukeskuksen alkusammuttimia. Ennen tapahtuman alkua turvallisuudesta vastaava henkilö tarkastaa alkusammuttimien sijainnin ja sen että pääsy niille on esteetön.

Tapahtuma-alueen henkilöstön varoittamiseen ja tiedottamiseen käytetään urheilukentän kuulutusjärjestelmää. Kuulutusjärjestelmän vikaantumisen varalta tapahtumaan varataan myös yksi megafoni varavälineeksi ja suuren henkilömäärän ohjaamiseksi onnettomuus tai vaaratilanteessa.

4.3 Opastus ja opasteet

Pelastus- ja sairaankuljetusajoneuvot opastetaan tapahtuma-alueelle Pallohallin liittymän ja pihan kautta. Hätätilanteessa tapahtuman luona oleva toimihenkilö huolehtii pelastushenkilöstön opastamisesta kohteelle. Opastaminen suoritetaan näkyvästi viittomalla ja pelastajat viitotaan tulemaan kuntokadulta pallohallin pihankautta Vimpelin urheilukeskuksen alueelle.

Tapahtumaa varten järjestetään osallistujille, yleisölle ja linja-autoille opasteet. Opasteet tullaan sijoittamaan tapahtuma-alueelle ja sen läheisyyteen 15.5.2014 kello 9:n mennessä.

Tarvittavat "Ständit" ja opasteet		
Teksti	Sijoittaminen	Opaste
Linja-autojen pysäköinti	Pallohallin viereisen hiekkakentän eteläpuoleisella reunalla.	Ständi
Koululaisten yleisurheilun HESE-kisa 15.5 (nuoli eteenpäin)	Kuntokadun ja Opintien kiertoliittymän luona, joka näkyy urheilukeskuksen suuntaan lähtiessä.	Ständi
Koululaisten yleisurheilun HESE-kisa 15.5	Urheilukentän pääsisäänkäynnin kohdalla, johon linja-autot jättävät henkilöstön. Opaste kaksi puoleinen, joka näkyy molempiin suuntiin.	Ständi
Ensiapupiste	Urheilukentän pääkatsomon pohjoisen puoleiseen päätyyn.	Ständi

4.4 Tapahtuman turvallisuusmateriaali

Materiaali	Määrä	Vastaa
Megafoni	1	Laura Väisänen
A-Seisoja (ständi)	4	Laura Väisänen

15.5.2014

Ensiapu materiaali (kohdan 4.2 mukaisesti)	1	Kaarina Pikkarainen
Tapahtuman turvallisuusohjevihko	20	Laura Väisänen
EA-henkilön huomioliivi	4	Laura Väisänen
Huomioliivi, opashenkilöille	3	Kaarina Pikkarainen

4.5 Defusing-toiminta

Tarve defusingpalaverille harkitaan aina tapauskohtaisesti tapaturman, onnettomuuden tai vaaratilanteen sattuessa. Tarvittaessa defusingpalaveri järjestetään tapahtuma-alueella, johon osallistuvat tilanteessa mukana olleet henkilöt. Mikäli defusing tarvitsee järjestää suuremmalle henkilöstömäärälle ja laajassa mittakaavassa, niin se järjestetään KAMK:n tiloissa. Defusingpalaverin tarve ja laajuus määritetään aina tapauskohtaisesti ja sen toteuttamisesta vastaavat yhdessä tapahtuman vastuuhenkilö ja turvallisuudesta vastaavahenkilö.

Kaikki tapaturmat selvitetään ja puidaan vähintään siinä tilanteessa olleiden toimihenkilöiden kesken. Tarkoituksena on selvittää tapaturmaan johtaneet syyt ja estää mahdollisuuksien mukaan muut vastaavanlaiset tapaturmat tulevaisuudessa. Tapaturmat kirjataan ylös ja ne käsitellään turvallisuudesta vastaavahenkilön laatimassa raportissa. Tavoitteena on saada tietoa, jotta jatkossa voidaan ennaltaehkäistä tapaturmia tehokkaammin.

5 SUUNNITELMAN TIEDOTTAMINEN JA HENKILÖSTÖN PEREHDYTYS

5.1 Tapahtuman toimihenkilöiden perehdyttäminen

Talkoolaisille järjestetään infotilaisuus 12.5.2014, jossa perehdytän heidät turvallisuussuunnitelmaan.

5.2 Suunnitelman jakelu ja tiedottaminen viranomaisille

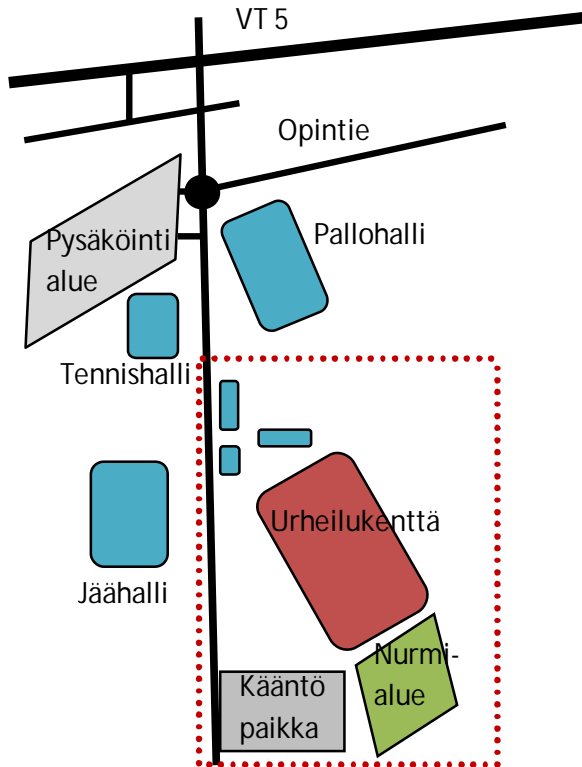
Turvallisuussuunnitelma jaetaan tapahtuman toimihenkilöstölle sähköpostilla, pelastusviranomaisen hyväksymisen jälkeen. Jokaisen toimihenkilön on perehdyttävä suunnitelmaan huolellisesti. Tapahtuman turvallisuudesta vastaavahenkilö toimittaa turvallisuussuunnitelman pelastuslaitokselle viimeistään 14 vuorokautta ennen tapahtuman alkua.

5.3 Tapahtuman turvallisuusohjeistus

Tapahtuman toimihenkilöille jaetaan turvallisuusohjevihko, joka muodostuu tämän turvallisuussuunnitelman liitteistä. Ohjeet tulostetaan A5 kokoiseksi vihkoksi ja se pitää sisällään tapahtuma-alueen kartan turvallisuusjärjestelyineen, toimintaohjeet onnettomuus- ja tapaturmatilanteissa toimimiseksi sekä tapahtuman aikana tarvittavat yhteystiedot.

Tapahtuman turvallisuudesta vastaavahenkilö henkilö laatii ohjeistuksen tapahtuman turvallisuusasioista, joka toimitetaan kilpailuun osallistuvien koulujen opettajille. Opettajat perehdyttävät turvallisuusasiat oppilaille jo ennen tapahtuma-alueelle saapumista.

LIITE 1: TAPAHTUMA-ALUE JA TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

YHTEYSTIEDOT:

Hätänumero:
112

Tapahtuman vastuuhenkilö:
Aleksi Nyström 0447101030

Turvallisuudesta vastaava henkilö:
Laura Väisänen 0466547812

Ensiapuhenkilöstö:
Kaarina Pikkarainen 0447101393

Tiedottaja:
Marjo Makkonen ja Tiina Kärki

 Tapahtuma-alue:
Vimpelinlaakson urheilukeskus,
Kuntokatu 8, Kajaani

 Pelastushenkilöstön tuloreitti

 Ensiapupiste

 1 Sukkulaviesti lähtöpaikka

 2 Kierrosviesti lähtöpaikka

 3 Pituushyppypaikka 1

 4 Pituushyppypaikka 2

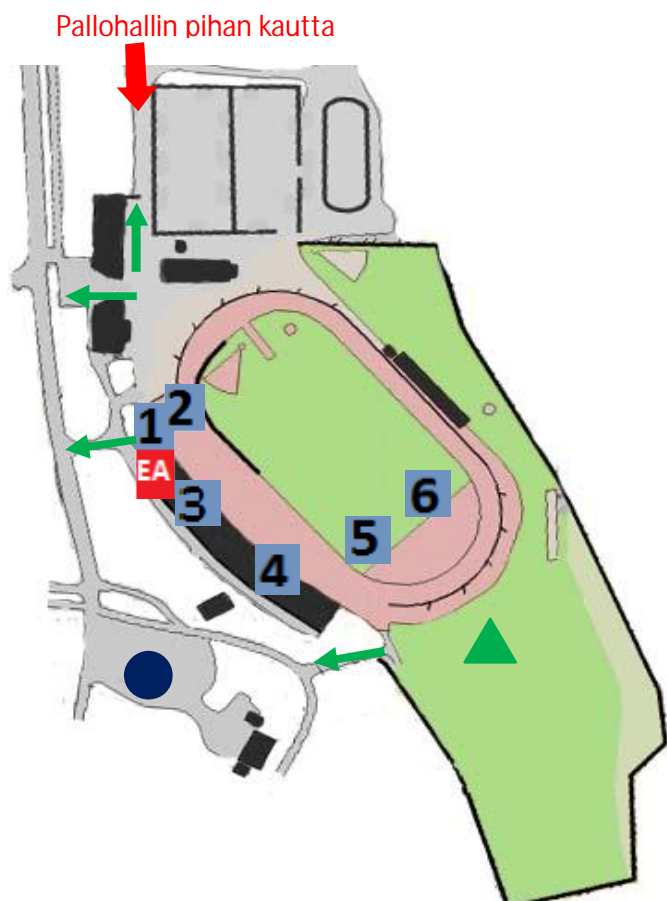
 5 Junnukeihäspaikka 1

 6 Junnukeihäspaikka 2

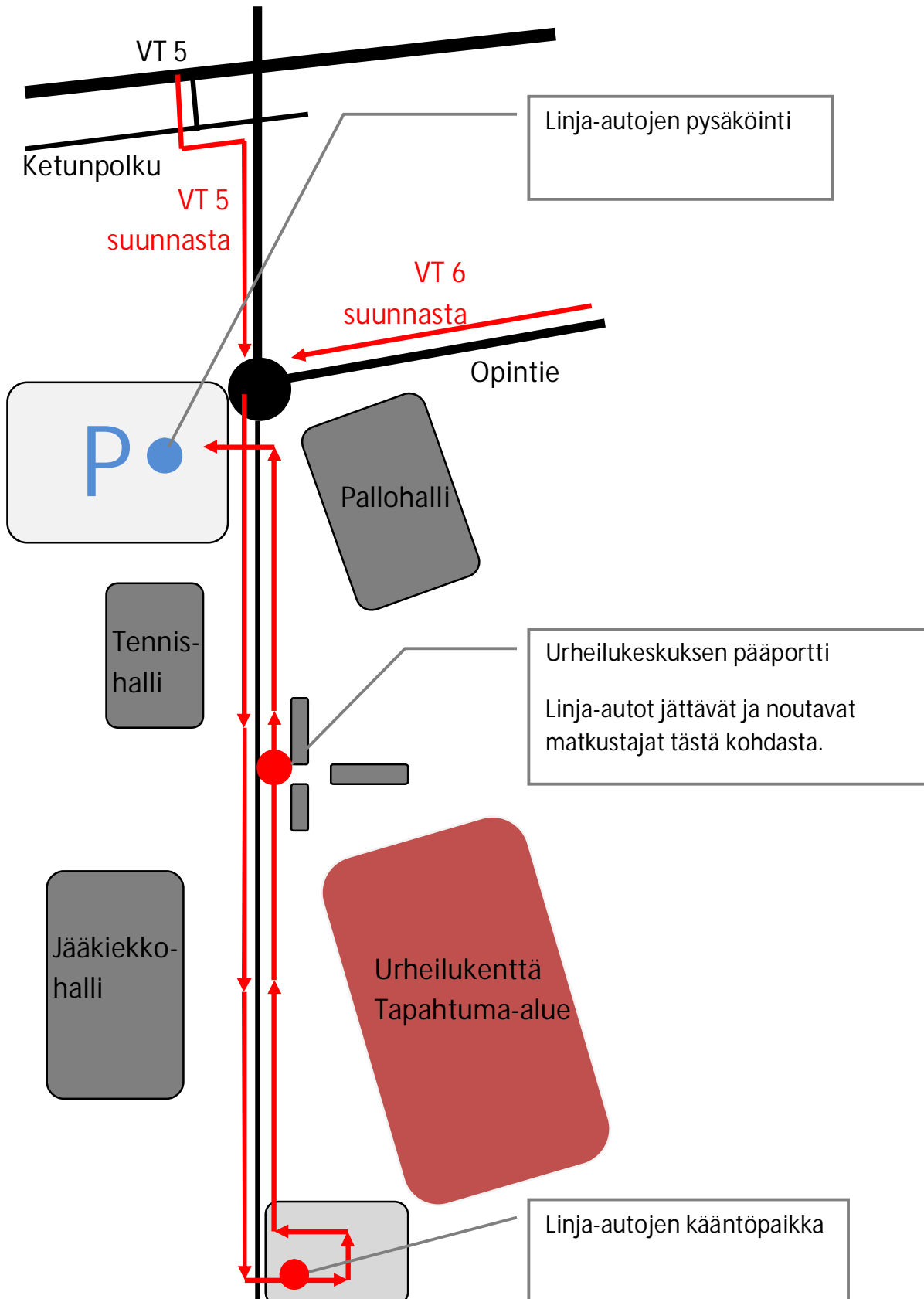
 Poistumisreitti tapahtuma-alueelta

 Kokoontumispaikka

 Linja-autojen kääntöpaikka

LIITE 2: LIIKENNESUUNNITELMA

LIITE 3: OMATOIMINEN TURVALLIUSTARKASTUS

Tapahtuman turvallisuudesta vastaavahenkilö suorittaa omatoimisen turvallisuustarkastuksen ennen tapahtuman alkua. Jokainen tapahtuman toimihenkilö suorittaa omatoimisen turvallisuustarkastuksen omalla toimi- ja vastuualueellaan, siltä osin kuin se on mahdollista. Tarkastuksessa havaitut epäkohdat on korjattava ennen tapahtuman aloittamista.

Turvallisuustarkastuslista	OK
Tapahtuman valmisteluvaiheessa:	
Tapahtumaan on laadittu riskiarvio	
Tapahtumaan on nimetty riskiarvion mukainen turvallisuushenkilöstö	
Tapahtumaan on laadittu riskiarvion mukainen turvallisuussuunnitelma ja turvallisuusohjeet	
Turvallisuussuunnitelma on toimitettu pelastuslaitokselle viimeistään 14 vrk ennen tapahtumaa	
Poliisille on tehty ilmoitus viimeistään 5 vrk ennen tapahtumaa	
Ennen tapahtuman alkua:	
Henkilöstö on perehdytetty tehtäviinsä, turvallisuussuunnitelmaan ja toimintaohjeisiin	
Tapahtumassa on paikalla riskiarvion mukainen ensiapuhenkilöstö ja ensiapuvälineet	
Henkilöstö tietää missä sijaitsee lähin alkusammutin ja kulkureitti sammuttimelle on esteetön	
Pelastustiet ovat henkilöstön tiedossa ja ne ovat kulkukelpoisia koko tapahtuman ajan	
Tilapäiset sähköasennukset ovat tehty hyvin ja ne eivät aiheuta vaaraa tapahtumaan osallistuville	
Tapahtuma-alueen poistumistiet ovat kunnossa ja kulku on esteetön	
Tapahtuma-alue on opastettu ja eristetty tarpeellisilta osilta	
Tapahtuma-alueella olevat vaaralliset kohteet on eristetty ja niihin on pääsy estetty	
Henkilöstölle on jaettu tarvittavat yhteystiedot	
Henkilöstölle on jaettu tapahtuman turvallisuusohjeet	
Tapahtuman aikana:	
Kulkureitit ja pelastustiet pysyvät koko ajan kulkukelpoisina	
Turvallisuushenkilöstö pitää tauot porrastetusti, siten ettei pelastusvalmius vaarannu	
Seurataan, että opasteet ja muut turvallisuusjärjestelyt pysyvät kunnossa	
Seurataan tapahtuman kulkua ja havaitut epäkohdat korjataan	

LIITE 4: HÄTÄILMOITUSOHJE

Soita hätäilmoitus yleiseen hätänumeroon 112

- Soita itse jos mahdollista, koska tiedät tilanteen parhaiten
- Välikäsen kautta menevä puhelu voi viivästyttää avun saantia paikalle

Kerro, mitä on tapahtunut

- Kerro rauhallisesti ja selkeästi mitä on tapahtunut
- Hätäkeskus päivystäjä esittää sinulle tarkentavia kysymyksiä, jotta hän osaa lähettää liikkeelle oikeanlaista apua

Kerro tarkka osoite

- Osoite: Vimpelinlaakson urheilukeskus, Kuntokatu 8, 87100 Kajaani
- Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samannimisiä paikkoja

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin

- Hätäkeskuspäivystäjän esittämät kysymykset eivät viivästytä avun lähettämistä
- Päivystäjä hälyttää avun paikalle jo puhelun aikana

Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti

- Päivystäjä osaa antaa sinulle toiminta ohjeita
- Oikeilla ja nopeilla ensitoimilla on usein suuri merkitys lopputulokseen

Lopeta puhelu vasta kun saat luvan

- Puhelua ei saa lopettaa ilman lupaa, sillä varmistetaan, että auttajat saavat riittävästi tietoa tapahtuneesta
- Pidä puhelimesi vapaana puhelun jälkeen, hätäkeskus tai auttajat voivat soittaa sinulle
- Soita uudestaan, mikäli tilanne muuttuu oleellisesti

Opasta auttajat paikalle

LIITE 5: TOIMINTA SAIRASKOHTAUS- TAI TAPATURMATILANTEESSA

Ota selvää tapahtuneesta

- Onko kyseessä sairaskohtaus vai tapaturma
- Kuinka mahdollinen tapaturma on sattunut

Onko potilas hereillä?

- Puhuttele
- Jos ei vastaa puhutteluun, yritä herätellä ravistelemalla

Hengittääkö potilas?

- Avaa kiristävät vaatteet
- Avaa hengitystiet kohottamalla leuankärkeä ylös ja ojenna päätä taaksepäin
- Kuuntele hengittääkö, liikkuuko rintakehä, tuntuuko hengitys

Tee hätäilmoitus numeroon 112

- KAKS:n päivystävä sairaanhoitaja 08 6156 6000
- Myrkytystietokeskus 09 471 977

Elvytä jos potilas ei hengitä

- Jos potilas ei hengitä, aloita peruselvytys
- Elvytä rytmillä 30 painallusta ja 2 puhallusta
- Jatka kunnes ammattiapu tulee paikalle

Opasta

- Opasta tai järjestä auttajille opastus tieltä potilaan luokse

Kerro auttajille mitä on tapahtunut

- Milloin löysit potilaan
- Näitkö mitä tapahtui
- Miten olet auttanut potilasta
- Löytyikö ympäristöstä lääkkeitä tai teräaseita

LIITE 6: TOIMINTA NYRJÄHDYKSEN TAI REVÄHDYKSEN SATTUESSA

Hoida loukkaantunutta kolmen K:n ensiavulla

- Käytetään nyrjähdysten ja revähdysten hoitoon sekä mustelmien ehkäisyyn

Kompressio (puristus)

- Purista nyrjähdys, revähdys tai kipukohtaa käsillä
- Puristus estää verenvuotoa ja vähentää turvotusta

Kohoasento

- Nosta kipeä raaja koholle
- Kohoasento vähentää koholla olevassa raajassa verenpainetta ja sisäinen verenvuoto pienenee

Kylmä

- Paina kipeää kohtaa kylmápussilla tai muulla vastaavalla
- Kylmápusseja saa tapahtuman EA henkilöstöltä
- Kylmä supistaa verisuonia ja vähentää siten verenvuotoa

Jatkohoito-ohje

- Kehotetaan loukkaantunutta jatkamaan kylmähoitoa omatoimisesti vuorokaudenajan 20 minuutin jaksoissa parin tunnin välein

LIITE 7: TOIMINTA TULIPALON SATTUESSA

Pelasta

- Pelasta itsesi ja vaarassa olevat henkilöt
- Ohjaa oppilaat ja yleisö turvallista reittiä pitkin turvalliseen paikkaan. Urheilukentän takana oleva nurmialue tai Tennishallin parkkipaikka

Ilmoita ja varoita

- Soita 112
- Varoita muita vaara-alueella olevia henkilöitä
- Kun mahdollista niin ilmoita tapahtuneesta ja tehdyistä toimenpiteistä turvallisuudesta vastaavalle henkilölle

Sammuta

- Suorita alkuammutus mikäli mahdollista ja turvallista
- Älä vaarana itseäsi
- Sammuta käsisammuttimella liekkien juureen

Rajoita

- Poista tulenarat esineet
- Rajoita sisätiloissa olevaa paloa sulkemalla ovet ja ikkunat
- Estä ulkona olevasta palosta syntyvän savun kulkeutuminen sisätiloihin sulkemalla ovet ja ikkunat

Opasta

- Opasta itse tai järjestä opastus palokunnalle
- Ole tapahtuma-alueen asiantuntijana palokunnalle
- Kerro mitä on tapahtunut ja mitä on jo tehty

Olen perehtynyt tapahtuman turvallisuussuunnitelmaan ja sen turvallisuusohjeisiin.

[illegible]

HESE-kisan turvallisuus

Turvallisuusinfo
Kajaanissa 12.5.2014

Laura Väisänen

Turvallisuusinfon tarkoitus

- ▶ Perehdyttää järjestäjät ja talkoolaiset tapahtuman turvallisuusjärjestelyihin ja mahdollisiin riskitekijöihin
- ▶ Yhdenmukaistaa toimintatapa vahingon- tai vaaratilanteen sattuessa
- ▶ Antaa keskeisille toimijoille tarvittavat turvallisuus- ja yhteystiedot

Riskiarviointi ja ennaltaehkäisy

▶ Sairaskohtaukset

- Kaikki toimihenkilöt tietävät ensitoimenpiteet sairaskohtaustapauksessa
- Kaikki toimihenkilöt tietävät mistä löytyy EA-henkilöstö
- Tilanteen vaatiessa on uskallettava tehdä hätäilmoitus
- EA-henkilöstö hoitaa potilasta, kunnas sairaankuljetus saapuu paikalle

▶ Tapaturmat

- Kulkureiteillä ei saa olla esteitä
- Koululaisten toimia seurataan ja "hölmöilyihin" puututaan
- Katsotaan, ettei henkilöitä pääse eksymään kilpailu alueille
- Katsomossa ja portaissa ei saa kiipeillä

▶ Liikenne

- Valvotaan, ettei kukaan oleskele tai juoksentele ajoteillä

▶ Ilkivalta

- Valvotaan välineitä, ettei niitä varasteta
- Valvotaan aluetta ja puututaan mahdollisiin ilkivalta tekoihin
- Lukitaan tai estetään paikat mahdollisuuksien mukaisesti, joissa ei ole tarvetta olla

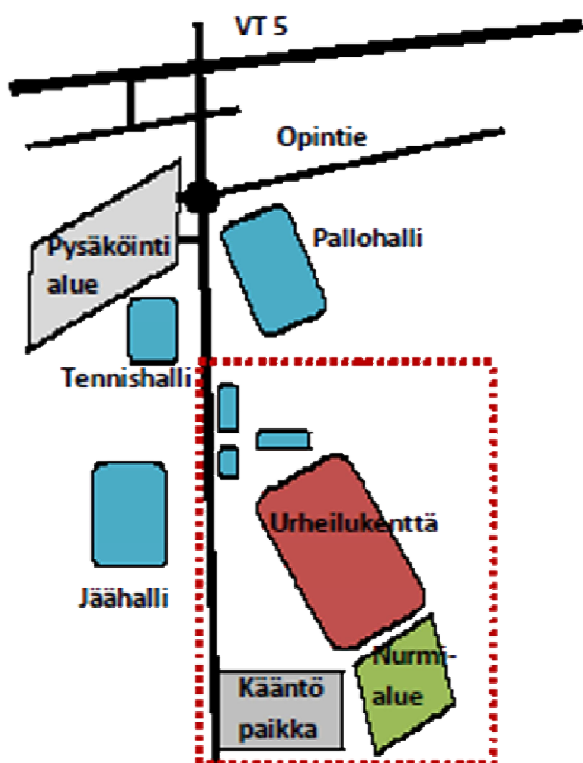

Turvallisuusohjevihko

- ▶ Turvallisuusohjevihko on tiivistelmä tapahtuman turvallisuussuunnitelmasta
- ▶ Jaetaan tapahtuman turvallisuushenkilöstölle, järjestäjille ja talkoolaisille
- ▶ Sisältää:
  - Keskeisimmät yhteystiedot
  - Turvallisuus- ja liikennejärjestelyt
  - Toimintaohjeet onnettomuus- tai vaaratilanteessa toimimiseksi

Tapahtuma-alue ja turvallisuusjärjestelyt

YHTEYSTIEDOT:

Hätänumero:

112

Tapahtuman vastuuhenkilö:

Alexi Nyström 0447101030

Turvallisuudesta vastaava henkilö:

Laura Väisänen 0466547812

Ensiapuhenkilöstö:

Kaarina Pikkarainen 0447101393

Tiedottajat:

Marjo Makkonen ja Tiina Kärki

Tapahtuma-alue:

Vimpelinlaakson urheilukeskus,
Kuntokatu 8, 87100 Kajaani

Pelastushenkilöstön tuloreitti

Ensiapupiste

Sukkulaviesti lähtöpaikka

Kierrosviesti lähtöpaikka

Pituushyppypaikka 1

Pituushyppypaikka 2

Junnukeihäspaikka 1

Junnukeihäspaikka 2

Poistumisreitti tapahtuma-alueelta

Kokoontumispaikka

Linja-autojen kääntöpaikka

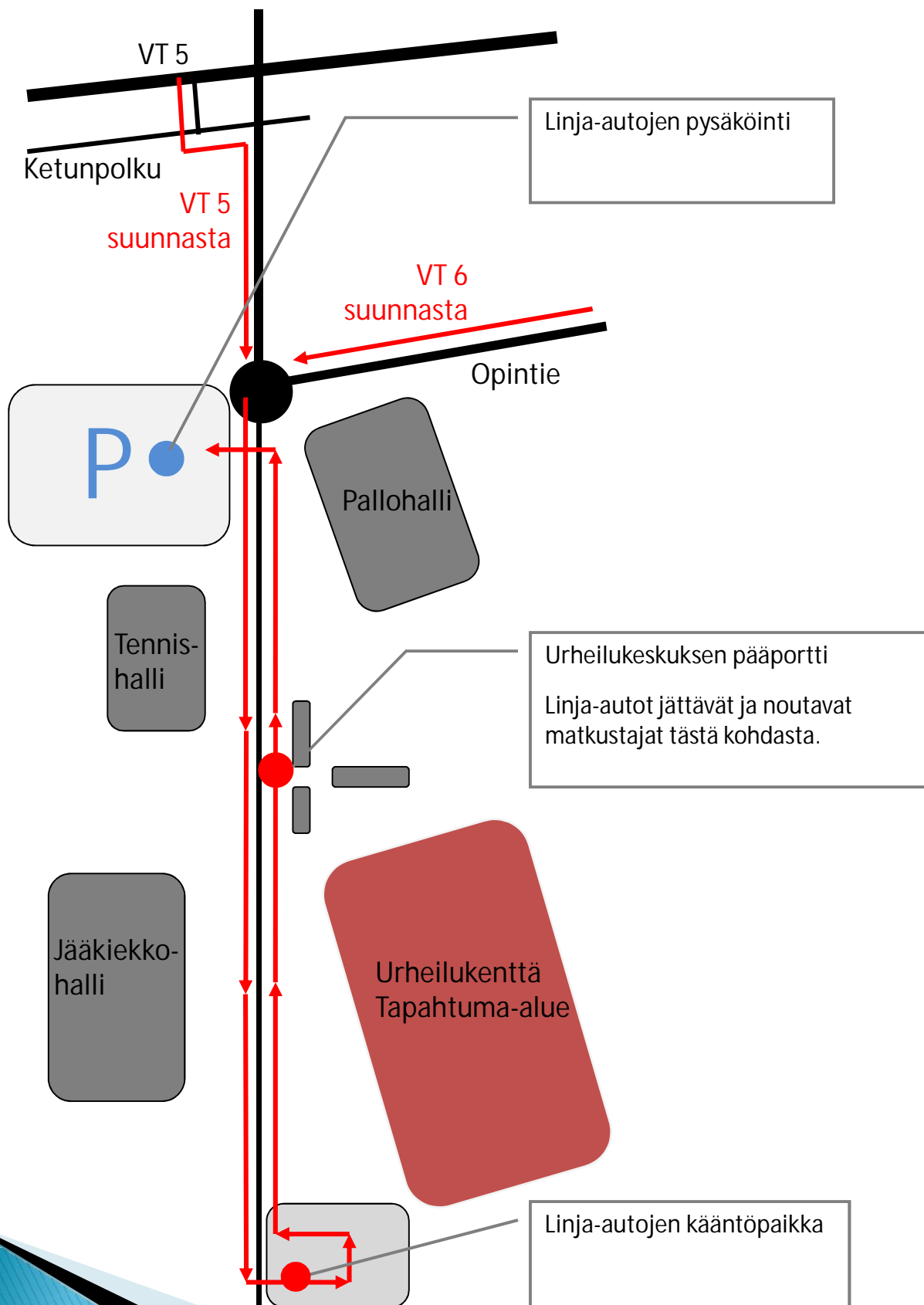
Pallohallin pihan kautta

Laura Väisänen

Liikennesuunnitelma

Omatoiminen turvallisuuštarkastus

Turvallisuuštarkastuslista	OK
Tapahtuman valmisteluvaiheessa:	
Tapahtumaan on laadittu riskiarvio	
Tapahtumaan on nimetty riskiarvion mukainen turvallisuushenkilöstö	
Tapahtumaan on laadittu riskiarvion mukainen turvallisuussuunnitelma ja turvallisuusohjeet	
Turvallisuussuunnitelma on toimitettu pelastuslaitokselle viimeistään 14 vrk ennen tapahtumaa	
Poliisille on tehty ilmoitus viimeistään 5 vrk ennen tapahtumaa	
Ennen tapahtuman alkua:	
Henkilöstö on perehdytetty tehtäviinsä, turvallisuussuunnitelmaan ja toimintaohjeisiin	
Tapahtumassa on paikalla riskiarvion mukainen ensiapuhenkilöstö ja ensiapuvälineet	
Henkilöstö tietää missä sijaitsee lähin alkusammutin ja kulkureitti sammuttimelle on esteetön	
Pelastustiet ovat henkilöstön tiedossa ja ne ovat kulkukelpoisia koko tapahtuman ajan	
Tilapäiset sähköasennukset ovat tehty hyvin ja ne eivät aiheuta vaaraa tapahtumaan osallistuville	
Tapahtuma-alueen poistumistiet ovat kunnossa ja kulku on esteetön	
Tapahtuma-alue on opastettu ja eristetty tarpeellisilta osilta	
Tapahtuma-alueella olevat vaaralliset kohteet on eristetty ja niihin on pääsy estetty	
Henkilöstölle on jaettu tarvittavat yhteystiedot	
Henkilöstölle on jaettu tapahtuman turvallisuusohjeet	
Tapahtuman aikana:	
Kulkureitit ja pelastustiet pysyvät koko ajan kulkukelpoisina	
Turvallisuushenkilöstö pitää tauot porrastetusti, siten ettei pelastusvalmius vaarannu	
Seurataan, että opasteet ja muut turvallisuusjärjestelyt pysyvät kunnossa	
Seurataan tapahtuman kulkua ja havaitut epäkohdat korjataan	

Hätäilmoitusohje

Soita hätäilmoitus yleiseen hätänumeroon 112
Soita itse jos mahdollista, koska tiedät tilanteen parhaiten
Välikäsien kautta menevä puhelu voi viivästyttää avun saantia paikalle

Kerro, mitä on tapahtunut
Kerro rauhallisesti ja selkeästi mitä on tapahtunut
Hätäkeskus päivystäjä esittää sinulle tarkentavia kysymyksiä, jotta hän osaa lähettää liikkeelle oikeanlaista apua

Kerro tarkka osoite
Osoite: Vimpelinlaakson urheilukeskus, Kuntokatu 8, 87100 Kajaani
Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samannimisiä paikkoja

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin
Hätäkeskuspäivystäjän esittämät kysymykset eivät viivästytä avun lähettämistä
Päivystäjä hälyttää avun paikalle jo puhelun aikana

Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti
Päivystäjä osaa antaa sinulle toiminta ohjeita
Oikeilla ja nopeilla ensitoimilla on usein suuri merkitys lopputulokseen

Lopeta puhelu vasta kun saat luvan
Puhelua ei saa lopettaa ilman lupaa, sillä varmistetaan, että auttajat saavat riittävästi tietoa tapahtuneesta
Pidä puhelimesi vapaana puhelun jälkeen, hätäkeskus tai auttajat voivat soittaa sinulle
Soita uudestaan, mikäli tilanne muuttuu oleellisesti

Opasta auttajat paikalle

Toiminta tapaturman tai sairaskohtauksen sattuessa

Ota selvää tapahtuneesta
Onko kyseessä sairaskohtaus vai tapaturma
Kuinka mahdollinen tapaturma on sattunut

Onko potilas hereillä?
Puhuttele
Jos ei vastaa puhutteluun, yritä herätellä ravistelemalla

Hengittääkö potilas?
Avaa kiristävät vaatteet
Avaa hengitystiet kohottamalla leuankärkeä ylös ja ojenna päätä taaksepäin
Kuuntele hengittääkö, liikkuuko rintakehä, tuntuuko hengitys

Tee hätäilmoitus numeroon **112**
KAKS:n päivystävä sairaanhoitaja 08 6156 6000
Myrkytystietokeskus 09 471 977

Elvytä jos potilas ei hengitä
Jos potilas ei hengitä, aloita peruselvytys
Elvytä rytmillä 30 painallusta ja 2 puhallusta
Jatka kunnes ammattiapu tulee paikalle

Opasta
Opasta tai järjestä auttajille opastus tieltä potilaan luokse

Kerro auttajille mitä on tapahtunut
Milloin löysit potilaan
Näitkö mitä tapahtui
Miten olet auttanut potilasta
Löytyikö ympäristöstä lääkkeitä tai teräaseita

Toiminta nyrjähdyksen tai revähdyksen sattuessa

Hoida loukkaantunutta kolmen K:n ensiavulla
Käytetään nyrjähdyksen ja revähdyksen hoitoon sekä
mustelmien ehkäisyyn

(puristus)

Purista nyrjähdyks, revähdys tai kipukohtaa käsillä
Puristus estää verenvuotoa ja vähentää turvotusta

Kohoasento

Nosta kipeää raaja koholle
Kohoasento vähentää koholla olevassa raajassa
verenpainetta ja sisäinen verenvuoto pienenee

Kylmä

Paina kipeää kohtaa kylmäpussilla tai muulla vastaavalla
Kylmäpusseja saa tapahtuman EA henkilöstöltä
Kylmä supistaa verisuonia ja vähentää siten verenvuotoa

Jatkohoito-ohje

Kehotetaan loukkaantunutta jatkamaan kylmähoitoa
omatoimisesti vuorokaudenajan 20 minuutin jaksoissa parin
tunnin välein

Toiminta tulipalon sattuessa

Pelasta

Pelasta itsesi ja vaarassa olevat henkilöt

Ohjaa oppilaat ja yleisö turvallista reittiä pitkin turvalliseen paikkaan. Urheilukentän takana oleva nurmialue tai Tennishallin parkkipaikka

Ilmoita ja varoita

Soita 112

Varoita muita vaara-alueella olevia henkilöitä

Kun mahdollista niin ilmoita tapahtuneesta ja tehdyistä toimenpiteistä turvallisuudesta vastaavalle henkilölle

Sammuta

Suorita alkuammutus mikäli mahdollista ja turvallista

Älä vaarana itseäsi

Sammuta käsisammuttimella liekkien juureen

Rajoita

Poista tulenarat esineet

Rajoita sisätiloissa olevaa paloa sulkemalla ovet ja ikkunat

Estä ulkona olevasta palosta syntyvän savun kulkeutuminen sisätiloihin sulkemalla ovet ja ikkunat

Opasta

Opasta itse tai järjestä opastus palokunnalle

Ole tapahtuma-alueen asiantuntijana palokunnalle

Kerro mitä on tapahtunut ja mitä on jo tehty

TURVALLISUUSOHJEVIHKO

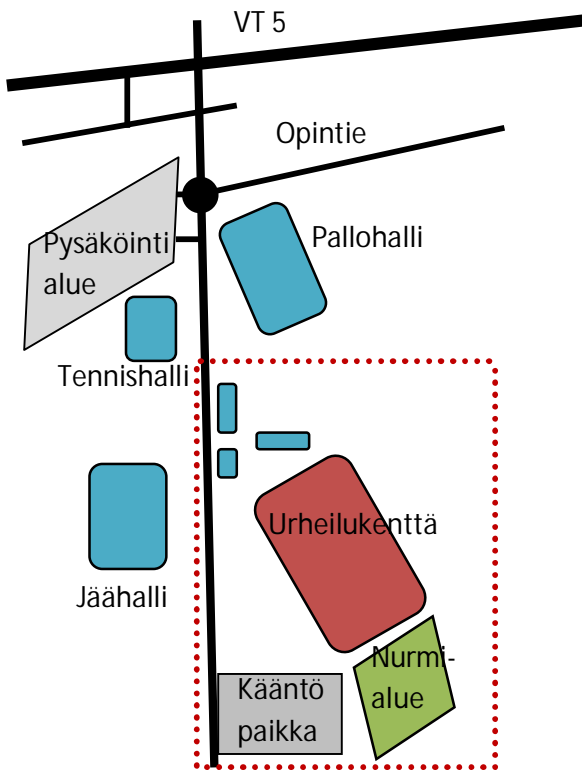
HESE-kisa 2014 - Kajaanissa 15.5.2014

Sisällysluettelo

1	TAPAHTUMA-ALUE JA TURVALLISUUSJÄRJESTELYT	2
2	LIIKENNESUUNNITELMA	3
3	OMATOIMINEN TURVALLISUUSTARKASTUS	4
4	HÄTÄILMOITUSOHJE	5
5	TOIMINTA SAIRASKOHTAUS- TAI TAPATURMATILANTEESSA	6
6	TOIMINTA NYRJÄHDYKSEN TAI REVÄHDYKSEN SATTUESSA	7
7	TOIMINTA TULIPALON SATTUESSA	8

1 TAPAHTUMA-ALUE JA TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

YHTEYSTIEDOT:

Hätänumero:
112

Tapahtuman vastuhenkilö:
Aleksi Nyström 0447101030

Turvallisuudesta vastaava henkilö:
Laura Väisänen 046 6547812

Ensiapuhenkilöstö:
Kaarina Pikkarainen 044 7101393

Tiedottajat:
Marjo Makkonen
Tiina Kärki

 Tapahtuma-alue:
Vimpelinlaakson urheilukeskus,
Kuntokatu 8, 87100 Kajaani

 Pelastushenkilöstön tuloreitti

 Ensiapupiste

 Sukkulaviesti lähtöpaikka

 Kierrosviesti lähtöpaikka

 Pituushyppypaikka 1

 Pituushyppypaikka 2

 Junnukeihäspaikka 1

 Junnukeihäspaikka 2

 Poistumisreitti tapahtuma-alueelta

 Kokoontumispaikka

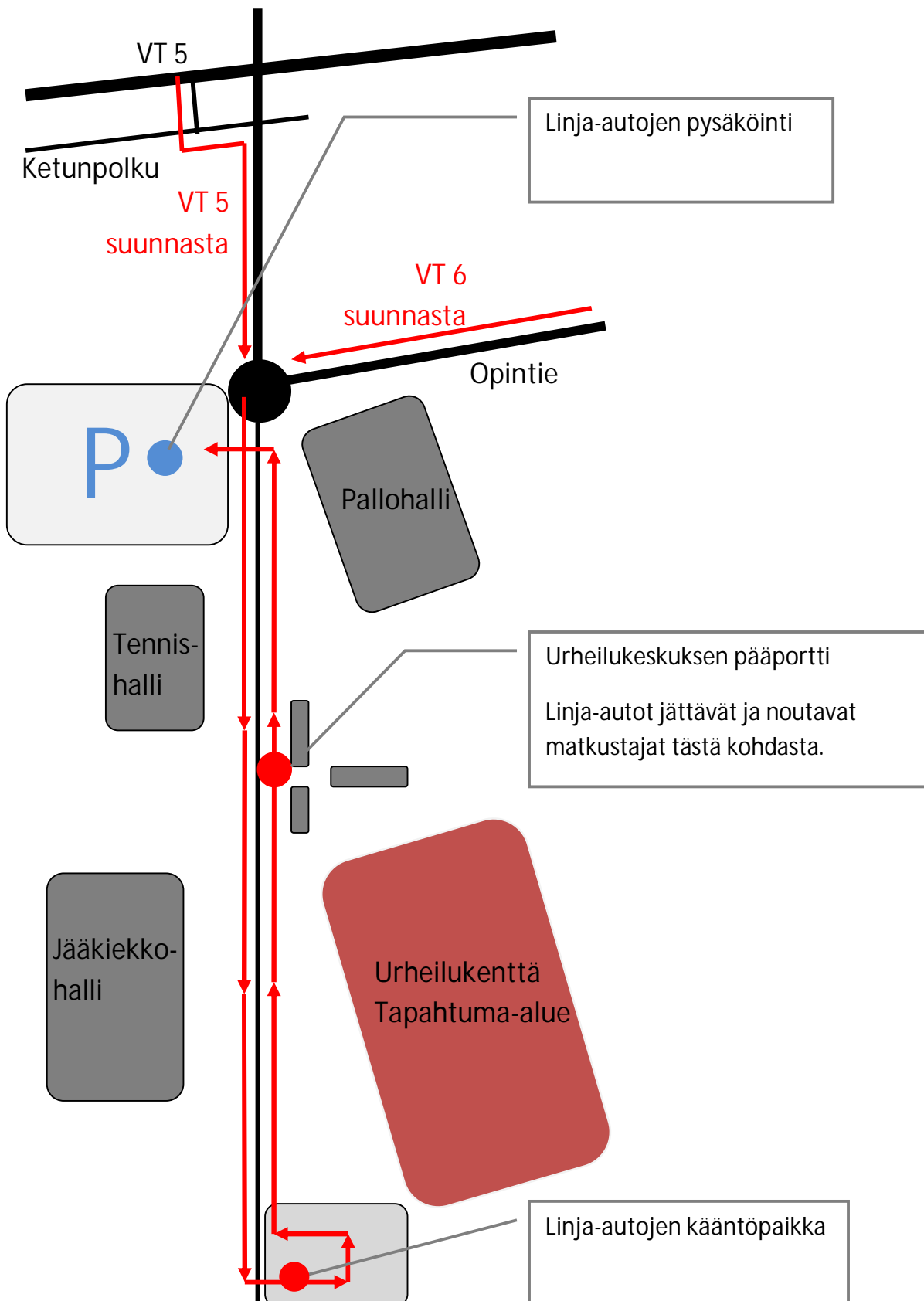
 Linja-autojen kääntöpaikka

Pallohallin pihan kautta

2 LIIKENNESUUNNITELMA

3 OMATOIMINEN TURVALLISUUSTARKASTUS

Tapahtuman turvallisuudesta vastaava henkilö suorittaa omatoimisen turvallisuustarkastuksen ennen tapahtuman alkua. Jokainen tapahtuman toimihenkilö suorittaa omatoimisen turvallisuustarkastuksen omalla toimi- ja vastuualueellaan, siltä osin kuin se on mahdollista. Tarkastuksessa havaitut epäkohdat on korjattava ennen tapahtuman aloittamista.

Turvallisuustarkastuslista	OK
Tapahtuman valmisteluvaiheessa:	
Tapahtumaan on laadittu riskiarvio	
Tapahtumaan on nimetty riskiarvion mukainen turvallisuushenkilöstö	
Tapahtumaan on laadittu riskiarvion mukainen turvallisuussuunnitelma ja turvallisuusohjeet	
Turvallisuussuunnitelma on toimitettu pelastuslaitokselle viimeistään 14 vrk ennen tapahtumaa	
Poliisille on tehty ilmoitus viimeistään 5 vrk ennen tapahtumaa	
Ennen tapahtuman alkua:	
Henkilöstö on perehdytetty tehtäviinsä, turvallisuussuunnitelmaan ja toimintaohjeisiin	
Tapahtumassa on paikalla riskiarvion mukainen ensiapuhenkilöstö ja ensiapuvälineet	
Henkilöstö tietää missä sijaitsee lähin alkusammutin ja kulkureitti sammuttimelle on esteetön	
Pelastustiet ovat henkilöstön tiedossa ja ne ovat kulkukelpoisia koko tapahtuman ajan	
Tilapäiset sähköasennukset ovat tehty hyvin ja ne eivät aiheuta vaaraa tapahtumaan osallistuville	
Tapahtuma-alueen poistumistiet ovat kunnossa ja kulku on esteetön	
Tapahtuma-alue on opastettu ja eristetty tarpeellisilta osilta	
Tapahtuma-alueella olevat vaaralliset kohteet on eristetty ja niihin on pääsy estetty	
Henkilöstölle on jaettu tarvittavat yhteystiedot	
Henkilöstölle on jaettu tapahtuman turvallisuusohjeet	
Tapahtuman aikana:	
Kulkureitit ja pelastustiet pysyvät koko ajan kulkukelpoisina	
Turvallisuushenkilöstö pitää tauot porrastetusti, siten ettei pelastusvalmius vaarannu	
Seurataan, että opasteet ja muut turvallisuusjärjestelyt pysyvät kunnossa	
Seurataan tapahtuman kulkua ja havaitut epäkohdat korjataan	

4 HÄTÄILMOITUSOHJE

Soita hätäilmoitus yleiseen hätänumeroon 112

- Soita itse jos mahdollista, koska tiedät tilanteen parhaiten
- Välikäsen kautta menevä puhelu voi viivästyttää avun saantia paikalle

Kerro, mitä on tapahtunut

- Kerro rauhallisesti ja selkeästi mitä on tapahtunut
- Hätäkeskus päivystäjä esittää sinulle tarkentavia kysymyksiä, jotta hän osaa lähettää liikkeelle oikeanlaista apua

Kerro tarkka osoite

- Osoite: Vimpelinlaakson urheilukeskus, Kuntokatu 8, 87100 Kajaani
- Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samannimisiä paikkoja

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin

- Hätäkeskuspäivystäjän esittämät kysymykset eivät viivästytä avun lähettämistä
- Päivystäjä hälyttää avun paikalle jo puhelun aikana

Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti

- Päivystäjä osaa antaa sinulle toiminta ohjeita
- Oikeilla ja nopeilla ensitoimilla on usein suuri merkitys lopputulokseen

Lopeta puhelu vasta kun saat luvan

- Puhelua ei saa lopettaa ilman lupaa, sillä varmistetaan, että auttajat saavat riittävästi tietoa tapahtuneesta
- Pidä puhelimesi vapaana puhelun jälkeen, hätäkeskus tai auttajat voivat soittaa sinulle
- Soita uudestaan, mikäli tilanne muuttuu oleellisesti

Opasta auttajat paikalle

5 TOIMINTA SAIRASKOHTAUS- TAI TAPATURMATILANTEESSA

Ota selvää tapahtuneesta

- Onko kyseessä sairaskohtaus vai tapaturma
- Kuinka mahdollinen tapaturma on sattunut

Onko potilas hereillä?

- Puhuttele
- Jos ei vastaa puhutteluun, yritä herätellä ravistelemalla

Hengittääkö potilas?

- Avaa kiristävät vaatteet
- Avaa hengitystiet kohottamalla leuankärkeä ylös ja ojenna päätä taaksepäin
- Kuuntele hengittääkö, liikkuuko rintakehä, tuntuuko hengitys

Tee hätäilmoitus numeroon 112

- KAKS:n päivystävä sairaanhoitaja 08 6156 6000
- Myrkytystietokeskus 09 471 977

Elvytä jos potilas ei hengitä

- Jos potilas ei hengitä, aloita peruselvytys
- Elvytä rytmillä 30 painallusta ja 2 puhallusta
- Jatka kunnes ammattiapu tulee paikalle

Opasta

- Opasta tai järjestä auttajille opastus tieltä potilaan luokse

Kerro auttajille mitä on tapahtunut

- Milloin löysit potilaan
- Näitkö mitä tapahtui
- Miten olet auttanut potilasta
- Löytyiko ympäristöstä lääkkeitä tai teräaseita

6 TOIMINTA NYRJÄHDYKSEN TAI REVÄHDYKSEN SATTUESSA

Hoida loukkaantunutta kolmen K:n ensiavulla

- Käytetään nyrjähdysten ja revähdysten hoitoon sekä mustelmien ehkäisyyn.

Kompressio (puristus)

- Purista nyrjähdys, revähdys tai kipukohtaa käsillä.
- Puristus estää verenvuotoa ja vähentää turvotusta.

Kohoasento

- Nosta kipeää raaja koholle.
- Kohoasento vähentää koholla olevassa raajassa verenpainetta ja sisäinen verenvuoto pienenee.

Kylmä

- Paina kipeää kohtaa kylmäpussilla tai muulla vastaavalla
- Kylmäpusseja saa tapahtuman EA henkilöstöltä
- Kylmä supistaa verisuonia ja vähentää siten verenvuotoa

Jatkohoito-ohje

- Kehotetaan loukkaantunutta jatkamaan kylmähoitoa omatoimisesti vuorokaudenajan 20 minuutin jaksoissa parin tunnin välein.

7 TOIMINTA TULIPALON SATTUESSA

Pelasta

- Pelasta itsesi ja vaarassa olevat henkilöt
- Ohjaa oppilaat ja yleisö turvallista reittiä pitkin turvalliseen paikkaan. Urheilukentän takana oleva nurmialue tai Tennishallin parkkipaikka

Ilmoita ja varoita

- Soita 112
- Varoita muita vaara-alueella olevia henkilöitä
- Kun mahdollista niin ilmoita tapahtuneesta ja tehdyistä toimenpiteistä turvallisuudesta vastaavalle henkilölle

Sammuta

- Suorita alkuammutus mikäli mahdollista ja turvallista
- Älä vaarana itseäsi
- Sammuta käsisammuttimella liekkien juureen

Rajoita

- Poista tulenarat esineet
- Rajoita sisätiloissa olevaa paloa sulkemalla ovet ja ikkunat
- Estä ulkona olevasta palosta syntyvän savun kulkeutuminen sisätiloihin sulkemalla ovet ja ikkunat

Opasta

- Opasta itse tai järjestä opastus palokunnalle
- Ole tapahtuma-alueen asiantuntijana palokunnalle
- Kerro mitä on tapahtunut ja mitä on jo tehty

Ilmoitus
yleisötilaisuuden järjestämisestä

Liite 4 1 (5)

Nro _____

Poliisilaitos				
Tilaisuuden järjestäjä	Nimi (luonnollinen henkilö) / Nimi (oikeushenkilö)		Henkilötunnus / Y-tunnus	
Yhteystiedot	Lähiosoite		Puhelin	
	Postinumero ja -toimipaikka			
	Yhteyshenkilö		Puhelin	
Yleisötilaisuus	Yleisötilaisuuden nimi			
Järjestämisaika	Järjestyksen valvonta aloitetaan pvm ja aika	Tilaisuus alkaa pvm ja aika	Tilaisuus päättyy pvm ja aika	Tilaisuus keskeytyneenä pvm ja aika
	klo	klo	klo	klo
	klo	klo	klo	klo
	klo	klo	klo	klo
	klo	klo	klo	klo
	klo	klo	klo	klo
	Yleisötilaisuutta varten tarvittavat rakenteet ovat valmiina pvm ja aika		Järjestyksen valvontaa on tarpeen suorittaa pvm ja aika	
Järjestämispaikka	Järjestämispaikka ja osoite			
	Arvioitu yleisömäärä / päivä		Arvioitu yleisökokonaismäärä	
	Yleisötilaisuuden arvioitu vaikutusalue (esitetään kartalla yleisötilaisuuden järjestämispaikka, yleisötilaisuuden lähialueet ja muut mahdolliset vaikutusalueet) ☐ Kartta on ilmoituksen liitteenä			
Ohjelma	Ohjelman sisältö			
Pääsy- tai muu maksu	☐ € ☐ Ei kanneta			
Musiikki	☐ Tilaisuudessa esitetään musiikkia ☐ Ei esitetä	☐ Elävää musiikkia ☐ Teoston musiikinesitysluvan nro	☐ Mekaanista musiikkia	
Anniskelu	☐ Ei anniskelua ☐ Yleisötilaisuuden järjestäjä kieltää alkoholijuomien hallussapidon yleisötilaisuuden järjestämisalueella anniskelu-alueita lukuun ottamatta	☐ On anniskeluoikeus	☐ Haetaan anniskeluoikeuksia	
Arvio järjestys ja turvallisuus vaikutuksista	Järjestäjän oma arvio siitä, millaisia vaikutuksia yleisötilaisuudella on yleisötilaisuuden järjestämispaikan ja sen lähialueiden järjestykselle ja turvallisuudelle			
Arvio järjestyksenvalvojien määrästä	Järjestäjän oma arvio tarvittavasta järjestyksenvalvojien määrästä 1. päivänä	2. päivänä	3. päivänä	4.päivänä 5. päivänä
Järjestyksenvalvojat	Järjestyksenvalvojaksi saadaan asettaa tehtävään suostuva henkilö, jolla on poliisin myöntämä voimassa oleva hyväksyminen järjestyksenvalvojaksi. Yleisötilaisuuden järjestäjä asettaa järjestyksenvalvojat, joidenka tulee jokaisen osaltaan antaa suostumuksensa asettamiseensa. ☐ Yleisötilaisuuteen ei aseteta järjestyksenvalvojia ☐ Järjestyksenvalvojaksi asetettujen henkilöiden nimet, henkilötunnukset ja järjestyksenvalvojakorttien numerot ovat liitteenä			

Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä

Liite 4 2 (5)

Tilapäiset järjestyksenvalvojat	<p>Tilaisuuden laajuus ja luonne huomioon ottaen sekä muusta erityisestä syystä tilaisuuden toimeenpanopaikan poliisilaitos voi hyväksyä yksittäiseen tilaisuuteen tai tilaisuussarjaan järjestyksenvalvojiksi henkilöitä, jotka ovat antaneet suostumuksensa toimia järjestyksenvalvojina kyseisessä tilaisuudessa, mutta joilla ei ole poliisin myöntämää hyväksyntää (voimassa oleva järjestyksenvalvojakortti) toimia järjestyksenvalvojana.</p> <p>☐ Yleisötilaisuuteen ei esitetä asetettavaksi tilapäisiä järjestyksenvalvojia.</p> <p>☐ Tilapäiseksi järjestyksenvalvojaksi hyväksyttäväksi ehdotettujen henkilöiden nimet ja henkilötunnukset ovat liitteenä.</p> <p>Edellä mainitusta tilapäiseksi järjestyksenvalvojaksi hyväksymisestä yksittäiseen tilaisuuteen tai tilaisuussarjaan peritään maksuasetuksen mukainen maksu per hyväksytty tai hylätty henkilö.</p>
Turvallisuus-suunnitelma	<p>Yleisötilaisuuden järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on laadittu turvallisuussuunnitelma</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p>
Pelastussuunnitelma	<p>Yleisötilaisuudesta on laadittu pelastussuunnitelma</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p>
Liikenteenohjaussuunnitelma	<p>Yleisötilaisuuden liikennejärjestelyjä varten on laadittu liikenteenohjaussuunnitelma</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p>
Muita tietoja ja selvityksiä	<div></div> <p>Liitteitä kpl</p>
Päiväys ja allekirjoitus (ilmoittaja)	<p>Päiväys</p> <p>Allekirjoitus</p>

Viranomaismerkintöjä:

Ilmoitus jätetty	Pvm	Vastaanottaja
Tarkastettu ja hyväksytty ilmoitusmenettely	Pvm	Hyväksyjä
Päätös, joka sisältää määräyksiä yleisötilaisuuden järjestämisestä	☐ Ilmoituksen perusteella annetaan erillinen päätös	
Maksu	☐ Maksu _____ € maksettu ☐ Ei maksettu	
Päätöksen tai ilmoituksen hyväksymismenettelyn sovittu tiedoksi-antamistapa	☐ Lähetetään postilla osoitteeseen	
	☐ Lähetetään faxilla numeroon	
	☐ Lähetetään sähköpostilla osoitteeseen	
	☐ Noudetaan	

Yleisötilaisuuden järjestämisessä on huomioitava muun muassa seuraavia seikkoja. Poliisi voi antaa ilmoitukseen perusteella yleisötilaisuutta koskevia määräyksiä, jotka voivat poiketa järjestäjän ilmoittamista yleisötilaisuuden järjestystä ja turvallisuutta koskevista järjestelyistä. Poliisi voi myös edellyttää seuraavien asioiden kokoamista pelastus- ja turvallisuussuunnitelmaksi.

Lisätietoja saa yleisötilaisuutta koskevat määräykset antavalta viranomaiselta.

Asettaako järjestäjä tilaisuuteen järjestyksenvalvoja?

Järjestyksenvalvojen nimet, henkilötunnukset ja järjestyksenvalvojakorttien numerot on ilmoitettava erillisellä liitteellä ja lisäksi sähköisesti, jos se on mahdollista. Yleisötilaisuudessa järjestyksenvalvojina toimivien tiedot tulee olla poliisin tiedossa hyvissä ajoin, viimeistään viisi vuorokautta ennen yleisötilaisuuden järjestämisaikaa. Järjestyksenvalvojaksi asetettavan henkilön on annettava suostumuksensa toimia järjestyksenvalvojana kyseisessä yleisötilaisuudessa.

☐ Kyllä
☐ Ei

Pyytääkö järjestäjä hyväksymään tilaisuuteen järjestyksenvalvoja, jotka eivät ole suorittaneet järjestyksenvalvojan peruskoulutusta (ns. tilapäiset järjestyksenvalvojat)?

Kyseisten järjestyksenvalvojen nimet ja henkilötunnukset on ilmoitettava erillisellä liitteellä ja lisäksi sähköisesti, jos se on mahdollista. Yleisötilaisuudessa järjestyksenvalvojina toimivien tiedot tulee olla poliisin tiedossa hyvissä ajoin, viimeistään viisi vuorokautta ennen yleisötilaisuuden järjestämisaikaa. Järjestyksenvalvojaksi asetettavan henkilön on annettava suostumuksensa toimia järjestyksenvalvojana kyseisessä yleisötilaisuudessa.

☐ Kyllä
☐ Ei

Mitä tunnuksia järjestyksenvalvojat käyttävät?

Käytettävät tunnuksat ovat:

1. ☐ Tunnisteliivi 2. ☐ Laatta

Pyytääkö järjestäjä hyväksymään järjestyksenvalvojen esimiehiä, jotka käyttävät pohjaväritään oranssia järjestyksenvalvojan esimies-tunnuksella merkittyä tunnisteliiviä?

Esimiehinä toimivat järjestyksenvalvojat ja heidän yhteystietonsa ilmoitetaan erillisellä liitteellä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Kantavatko järjestyksenvalvojat tehtävissään voimankäyttövälineitä (kaasusumutin, enintään 70 cm pitkä patukka, käsiraudat, muoviset siteet)?

Yleisötilaisuudessa kaasusumutinta kantavien järjestyksenvalvojen nimet, henkilötunnukset ja kaasusumuttimen kantamiseen oikeuttavien lupien numerot on ilmoitettava oheisella erillisellä liitteellä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Pidetäänkö järjestyksenvalvontatehtävissä mukana järjestyksenvalvontatehtäviin hyväksyttyä koiraa?

Kyseisen koiran tunnistusmerkintä ja koiran ohjaajan hyväksyntä on ilmoitettava erillisellä liitteellä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Järjestetäänkö yleisötilaisuuden sisääntuloväylillä henkilöntarkastuksia?

☐ Kyllä
☐ Ei

Onko säilöön otettavien tavaroiden säilyttäminen järjestetty?

☐ Kyllä
☐ Ei

Onko yleisötilaisuudessa käytössä kiinniotettujen säilöissäpitoon tarkoitettu tila?

Säilöissäpito-tilan täytyy olla poliisin hyväksymä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Vartioidaanko yleisötilaisuusalueella olevaa omaisuutta?

Omaisuden suojelu tehtävä silloin, kun yleisötilaisuus ei ole vielä alkanut, se on keskeytyneenä tai yleisötilaisuuden päättymisen jälkeen ovat sopimussuhteeseen perustuvina ja vastiketta vastaan suoritettuna vartioimisliiketoimintaa, joka edellyttää vartioimisliikeluvan. Vartioinnista tehty toimeksiantosopimus on ilmoituksen liitteenä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Onko yleisötilaisuuden järjestäjä palkannut jollekin tai joillekin yleisötilaisuuteen osallistuville henkilöille henkivartioita?

Henkivartijatehtävä suoritettuna sopimukseen perustuen ja vastiketta vastaan on vartioimisliiketoimintaa, joka edellyttää vartioimisliikeluvan. Henkivartijatehtävistä tehty toimeksiantosopimus on liitteenä

☐ Kyllä
☐ Ei

Suorittavatko yleisötilaisuuden arvokuljetukset vartioimisliike?

Arvokuljetustehtävä suoritettuna sopimukseen perustuen ja vastiketta vastaan on vartioimisliiketoimintaa, joka edellyttää vartioimisliikeluvan. Arvokuljetuksista tehty toimeksiantosopimus on liitteenä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Onko järjestäjä saanut toimeenpanopaikan omistajan / haltijan suostumuksen paikan käyttämiseen?

Suostumus on liitteenä.
Jos järjestämispaikka on järjestäjän oma, selvitys järjestämispaikan hallinto-oikeudesta on liitteenä.

☐ Kyllä
☐ Ei

Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä

Liite 4 4 (5)

Edellyttääkö tilaisuus toimeenpanopaikan eristämistä muulta käytöltä? Jos edellyttää, järjestelyistä on sovittava paikan omistajan kanssa. Asiaa koskeva sopimus on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Onko yleisötilaisuuden toimeenpanopaikka hyväksytty kokoontumistilaksi? Tiedon siitä saa tilan omistajalta / haltijalta tai rakennusvalvontaviranomaiselta. Jos ei ole hyväksytty, selvitys ja tarvittaessa rakennusvalvontaviranomaisen päätös on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Rakennetaanko toimeenpanopaikalle tilapäisiä rakennelmia? (Esim. teltoja, esiintymislavoja, katsomoita, aitoja) Jos rakennetaan, siitä on ilmoitettava rakennusvalvontaviranomaiselle, joka tarkastaa rakenteet. Todistus rakennelmien hyväksymisestä on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Edellyttääkö tilaisuus liikennejärjestelyjä? (Esim. katujen sulkemisia, tilapäisiä liikennemerkkejä, pysäköintijärjestelyjä) Jos edellyttää, liikenteenohjaussuunnitelma on toimitettava poliisille. Tilapäisiä liikennejärjestelyjä koskevat päätökset tekee poliisi tienpitäjää kuultuaan. Jos edellyttää tien sulkemista asemakaava-alueella nopeuskilpailuja varten, liikenteenohjaussuunnitelman lisäksi on toimitettava kunnanhallituksen asiaa koskeva päätös. Päätös on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Asettaako järjestäjä liikenteenohjaajia ? Jos asettaa, liikenteenohjaajien asettamista koskeva hakemus on toimitettava poliisille. Hakemuksesta tulee ilmetä henkilöiden nimet ja henkilötunnukset. Poliisin päätös liikenteenohjaajien asettamisesta on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Edellyttääkö tilaisuus toimenpiteitä palo- ja henkilöturvallisuuden varmistamiseksi? Jos edellyttää, suunnitelma on esitettävä pelastusviranomaiselle. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. (Pelastuslaki 16 §) Hyväksytty pelastussuunnitelma on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Edellyttääkö tilaisuus toimenpiteitä ensihoidon järjestämiseksi? Jos edellyttää, selvitys on esitettävä terveysturvaviranomaiselle (alueen ensihoidon vastuulääkärille). Todistus ensihoidon järjestelyjen hyväksymisestä on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Aiheutuuko tilaisuudesta kertaluontoisesti suuria jätemääriä tai edellyttääkö tilaisuus erityisiä puhtaanapitojärjestelyjä? Jos edellyttää, jätehuoltosuunnitelma on esitettävä ympäristöviranomaiselle. Todistus jätehuoltosuunnitelman hyväksymisestä on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Aiheuttaako tilaisuus toimeenpanopaikan ulkopuolelle kuuluvaa tilapäistä melua? Jos aiheuttaa, siitä on tehtävä ilmoitus ympäristöviranomaiselle (30 vrk ennen tilaisuutta). Ympäristöviranomaisen päätös on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Tapahtuuko tilaisuudessa elintarvikkeiden myyntiä? Jos tapahtuu, siitä on ilmoitettava terveysturvaviranomaiselle (14 vrk ennen tilaisuutta). Jäljennös ilmoituksesta on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Anniskellaanko tilaisuudessa alkoholijuomia? Jos anniskellaan, jäljennös anniskeluluvasta on liitteenä. Selvitys anniskelun ja anniskelualueen järjestyksenvalvonnan järjestämisestä on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Kieltääkö järjestäjä päihdyttävien aineiden hallussapidon tilaisuudessa tai asettaako järjestäjä muita ehtoja sisäänpääsulle? Jos järjestäjä kieltää tai asettaa ehtoja, siitä on tiedotettava riittävän selkeästi. Pois otettuja aineita ja esineitä varten on järjestettävä valvottu säilytystila. Tiedot asetetuista ehdoista on liitteenä.	☐ Kyllä ☐ Ei
Asettaako järjestäjä sisäänpääsyn edellytykseksi ikärajan? Jos asettaa, se on _____ vuotta.	☐ Kyllä ☐ Ei
Onko järjestäjä ottanut tilaisuuden varalle riittävän vastuuvakuutuksen? Poliisi voi määrätä järjestäjän ottamaan riittävän vastuuvakuutuksen. Jos vakuutus otetaan, siitä on liitettävä jäljennös tähän ilmoitukseen.	☐ Kyllä ☐ Ei

Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä

Liite 4 5 (5)

Tämän ilmoituksen liitteitä ovat (merkitse ruutuun liitteen järjestysnumero):

	kartta yleisötilaisuuden järjestämispaikasta, yleisötilaisuuden lähialueista ja mahdollisista vaikutusalueista
	toimeenpanopaikan omistajan suostumus tai selvitys siitä, että yleisötilaisuuden järjestäjällä on omistus- tai hallintaoikeus järjestämispaikkaan ja kyseinen oikeus sisältää oikeuden järjestää yleisötilaisuuksia
	luettelo järjestyksenvalvojiksi asetettavista henkilöistä
	luettelo tilapäiseksi järjestyksenvalvojiksi ehdotetuista henkilöistä
	luettelo yleisötilaisuuden järjestyksenvalvojista tunnistenumerojärjestyksessä
	yleisötilaisuutta koskeva turvallisuussuunnitelma (poliisille) (voi olla yksi yhteinen suunnitelma, jossa käsitellään turvallisuuteen, pelastukseen ja liikenteenohjaamiseen liittyviä asioita)
	luettelo järjestyksenvalvojista, joiden ehdotetaan kantavan kaasusumutinta järjestyksenvalvontatehtävissä yleisötilaisuudessa
	pelastussuunnitelma (pelastusviranomaiselle)
	luettelo järjestyksenvalvontatehtävissä käytettävistä koirista, niiden tunnistusmerkinnöistä ja hyväksytyistä koiranohjaajista
	luettelo yleisötilaisuuden eri vastuualueiden vastuuhenkilöistä (yleisötilaisuuden järjestäjän edustaja, tapahtumapäällikkö, turvallisuuspäällikkö, kohde-esimiehet, järjestyksenvalvojien esimiehet säilössä pidetyistä tavaroista vastaava henkilö, säilössäpidettävistä henkilöistä ja heidän haltuun otetuista tavaroistaan vastaava henkilö ym.) yleisötilaisuuden järjestämisaikana käytettävissä olevine yhteystietoineen
	päätös poliisin hyväksymästä kiinniotettujen säilössäpitotilasta
	selvitys tai päätös kokoontumistilasta
	Vartioimistehtäviä koskevat toimeksiantosopimus tai toimeksiantosopimukset (salassa pidettäviä) tai ilmoitus siitä, että yleisötilaisuuden järjestämispaikan haltija järjestää vartiointin yleisötilaisuuden järjestäjästä riippumatta
	Liikenteenohjaussuunnitelma
	Kunnanhallituksen lupa liikenneväylän sulkemisesta asemakaava-alueella
	selvitys toimeenpanopaikan eristämisestä
	hyväksytty jätehuoltosuunnitelma
	todistus tilapäisten rakenteiden hyväksymisestä
	todistus elintarvikemyynnin hyväksymisestä
	päätös liikenteenohjaajista
	todistus vastuuvakuutuksesta
	todistus ensihoidon järjestelyjen hyväksymisestä
	meluilmoituksen johdosta annettu päätös
	jäljennös anniskeluluvasta tai selvitys anniskelun järjestämisestä
	muu tai muita ilmoitusta koskevia selvityksiä tai täydennyksiä kpl.

Edellä mainittujen liitteiden asiasisältö voidaan sisällyttää myös turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaan tai liittää sen liitteiksi. Liitteitä voidaan tarvittaessa täydentää ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen.

OHJE OPETTAJILLE JA KILPAILIJOILLE

HESE-kisa 2014 - Kajaanissa 15.5.2014

YHTEISTYÖSSÄ KOHTI TURVALLISTA KILPAILUA

Kilpailun onnistuminen muodostuu saumattomasta yhteistyöstä tapahtuman järjestäjien, kilpailijoiden ja opettajien välillä. Ohessa on käyttöönnne tapahtuma-alueen kartta ja tärkeitä yhteystietoja sekä liikennesuunnitelma helpottamaan saapumista kisapaikalle. Kisa-alueella on paljon rakenteita, joissa kiipeämisen seurauksena voi sattua tapaturma. Kilpailun järjestäjien ja opettajien on valvottava ja puututtava koululaisten kiipeilyyn tapaturmien ennalta ehkäisemiseksi.

Koululaisille tulisi korostaa, ettei missään vaiheessa saa mennä kilpailupaikoille häiritsemään toisten suorituksia ja aiheuttamaan vaaratilanteita. Heille on hyvä muistuttaa, ettei tielle juosta linja-autosta poistuessa ja sinne noustessa. Koululaisille tulee kertoa, mistä löytyy kilpailun aikana ensiapupiste. Vakavassa tapaturmassa tai sairaskohtauksessa on soitettava aina hätänumeroon 112.

Kilpailijoiden tulee itse varata mukaan juomapullo ja juomista. Kilpailu paikalla ei ole erikseen järjestetty kanttiinia. Kilpailijoiden suositellaan tekevän venyttelyt ja lämmittelyn urheilukentän päässä olevalla nurmialueella, jotta itse kilpailualueelle ei muodostu tungosta ja yhteentörmäyksiä.

Kilpailun aikana sattuvat tapaturmat ja vahingot on ilmoitettava tapahtuman turvallisuudesta vastaavalle henkilölle. Tapaturmista laaditaan raportti, jonka tarkoituksena on tuottaa arvokasta tietoa tehokkaampaan tapaturmien ehkäisyyn.

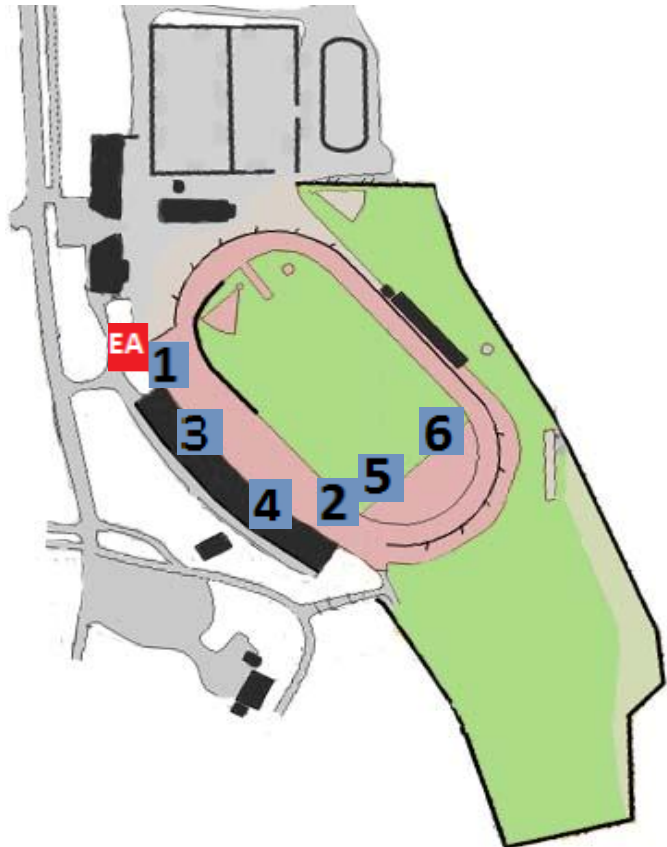
Tervetuloa mukaan liikkumaan!

Yhteistyöterveisin Laura Väisänen
HESE-kisan turvallisuusvastaava

KIPAILUPAIKKAJA YHTEYSTIEDOT

Vimpelinlaakson urheilukeskus
Kuntokatu 8, 87100 Kajaani

- EA** Ensiapupiste
- 1** Sukkulaviesti lähtöpaikka
- 2** Kierrosviesti lähtöpaikka
- 3** Pituushyppypaikka 1
- 4** Pituushyppypaikka 2
- 5** Junnukeihäspaikka 1
- 6** Junnukeihäspaikka 2

YHTEYSTIEDOT:

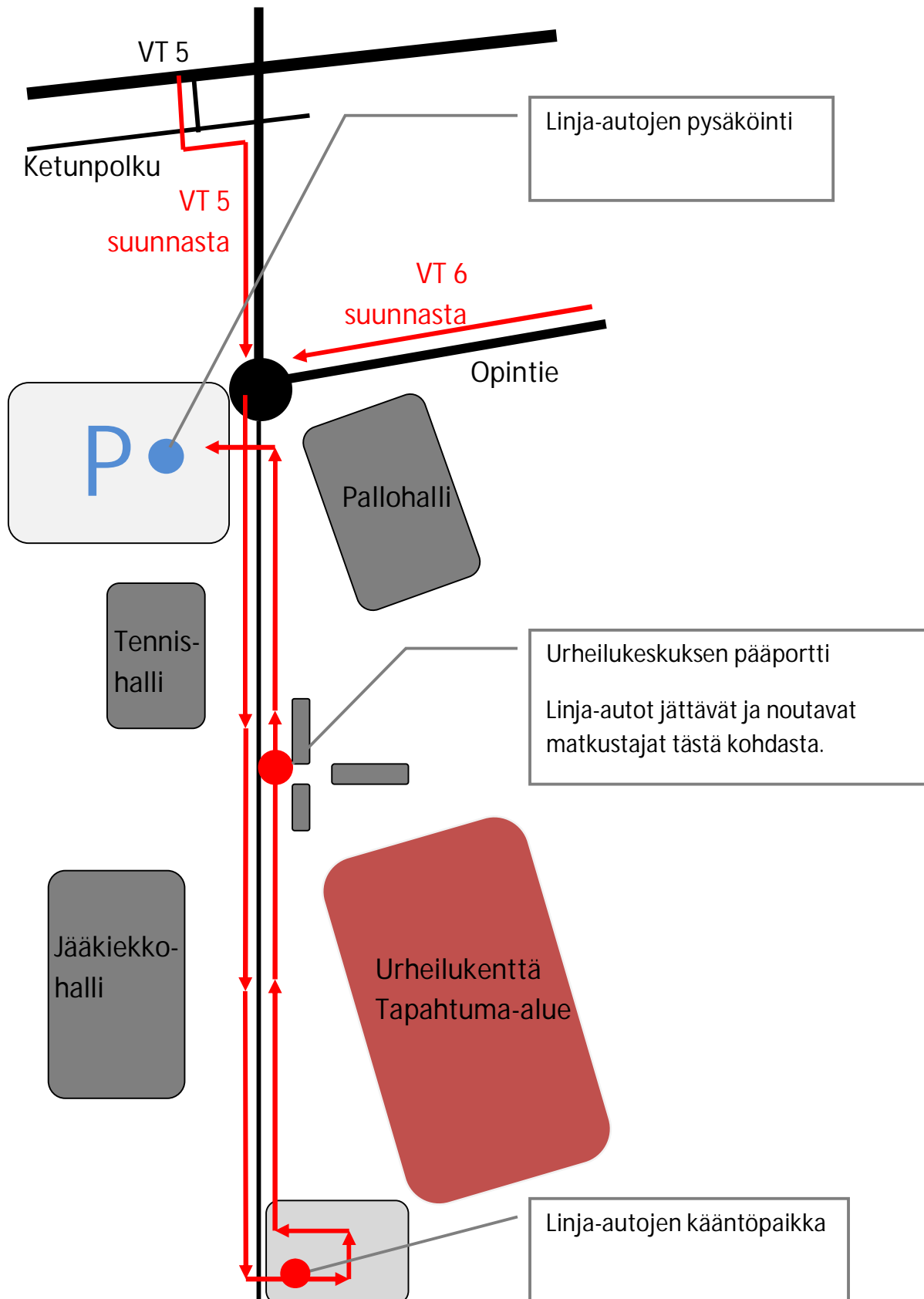
Tapahtuman vastuuhenkilö:
Aleksi Nyström
0447101030

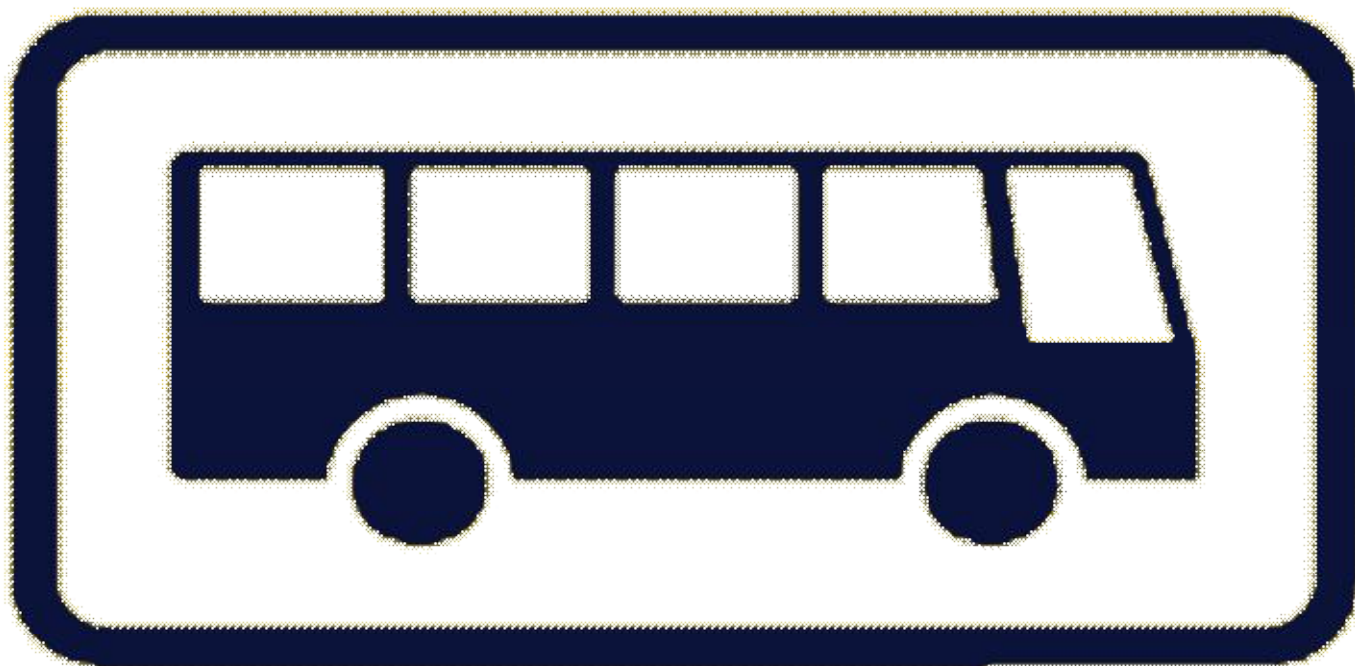
Tapahtuman projektipäälliköt:
Marjo Makkonen
Tiina Kärki

Turvallisuudesta vastaava henkilö:
Laura Väisänen
0466547812

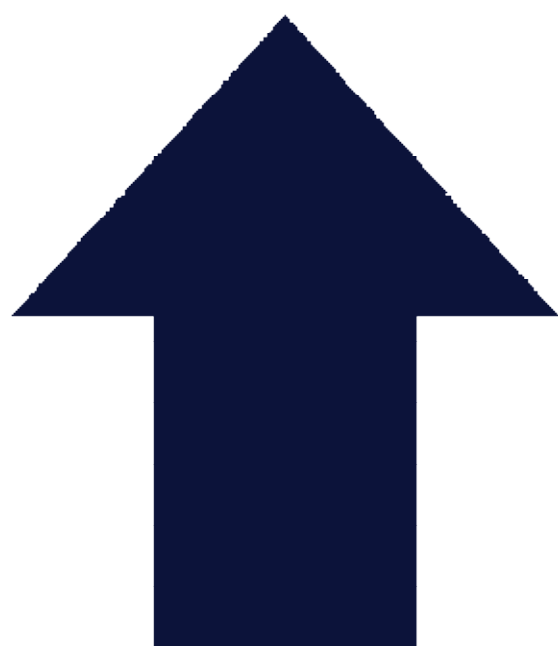
Ensiapuhenkilöstö:
Kaarina Pikkarainen
0447101393

LIIKENNESUUNNITTEMA

Koululaisten yleisurheilun HESE-kisa 15.5

Koululaisten yleisurheilun HESE-kisa 15.5

14.04.2014

Pöytäkirjanro

39 092

Vastaanottaja

Kajaanin kaupunki /Ari Heikkinen

Pohjolankatu 13
87100 KAJAANI

Kohde

HESE-kisa 2014
Laura Väisänen
Kuntokatu 8
87100 KAJAANI

Lausunto

Pelastussuunnitelma

Yllä mainitussa kohteessa järjestetään 15.5.2014 HESE-kisa, jossa 5.-6. luokkalaiset mittelevät kuntoaan yleisurheilukisassa. Tapahtuman pelastussuunnitelma toimitettiin pelastusviranomaisen arvioitavaksi.

Lausunto

Pelastussuunnitelma on asianmukainen ja selkeä. Eri toimijoille jaettavaan turvaoppaaseen on kirjattava vastuuhenkilöiden yhteystiedot ja mahdollinen sijainti tapahtuman aikana. Onnettomuustapahtuman kriisipalaverin pitopaikka ja läsnäolijat olisi hyvä kirjata pelastussuunnitelmaan. Tapahtuman järjestäjä voi tarvittaessa pyytää pelastusviranomaisen tarkastusta ennen kisojen järjestämistä. Mikäli kiinteistöjä käytetään tapahtuman aikana, tulee tapahtuman järjestäjän tutustua ko. kiinteistöjen turvallisuusjärjestelyihin. (Pelastuslaki 16§ ja Pelastusasetuksen 3§)

apulaispalopäällikkö
Juha Nuorala

Jakelu

laurasofiavaيسانen@gmail.com
046-6547812

30.04.2014

Pöytäkirjanro

39 306

Vastaanottaja

Laura Väisänen

Nuottakuja 11

87700 KAJAANI

Kohde

HESE- kisa

15.5.2014

Kuntokatu 8

87100 KAJAANI

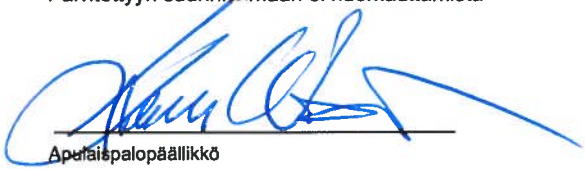
Lausunto

Pelastussuunnitelma

Yllä mainitussa kohteessa järjestetään 15.5.2014 HESE- kisa, jossa 5.-6. luokkalaiset mittelevät kuntoaan yleisurheilukisassa. Tapahtuman pelastussuunnitelma on toimitettu pelastusviranomaisen arvioitavaksi. Suunnitelmasta on annettu lausunto 14.4.2014. Lausunnossa on pyydetty tarkentamaan muutamia asioita. Kommentointipyyntö suunnitelmasta on palautunut johtavalle palotarkastajalle, joka on toimittanut sen allekirjoittaneelle pelastusviranomaiselle. Suunnitelma on käyty läpi ja kommentoitu sitä suoraan sähköpostitse 29.4.2014 suunnitelman laatijalle.

Pelastusviranomainen:

Päivitettyyn suunnitelmaan ei huomauttamista

Apulaispalopäällikkö

Hannu Nissinen

Jakelu

laurasofiavaisanen@gmail.com